

Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta
Katedra českého jazyka a literatury

**Městská knihovna a její vliv na kulturní rozvoj
obyvatel Hradce Králové**

Bakalářská práce

Autor: Tereza Chrástecká

Studijní program: B7310 Filologie

Studijní obor: 7202R001 Jazyková a literární kultura

Vedoucí práce: Mgr. Olga Halamová

Oponent práce: Mgr. Tereza Šmídová

Hradec Králové

2020

Zadání bakalářské práce

Autor:	Tereza Chrástecká
Studium:	P17K0074
Studijní program:	B7310 Filologie
Studijní obor:	Jazyková a literární kultura
Název bakalářské práce:	Městská knihovna a její vliv na kulturní rozvoj obyvatel Hradce Králové
Název bakalářské práce AJ:	Urban Library and it's influence on the cultural development of population in Hradec Králové

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Cílem této bakalářské práce je představit městskou knihovnu v Hradci Králové. Přiblížit jak její historii, tak čtenářům sdělit informace o historii knihovnictví obecně. Dále se budu věnovat bohatému programu akcí (výtvarné, hudební, literární aj.), které knihovna pořádá pro své návštěvníky. V rámci práce bude vypracován praktický projekt.

Pěta, Jan, 1945- Sto let Okresní knihovny v Hradci Králové 1894-1994 Historie knihovnictví v Hradci Králové. Knihovna meziválečná Iva Košťálová jo2012733715 Historie knihovnictví v Hradci Králové. Budovy knihovny Iva Košťálová jo2012733715

Garantující pracoviště: Katedra českého jazyka a literatury, Pedagogická fakulta

Vedoucí práce: Mgr. Olga Halamová

Oponent: Mgr. Tereza Šmídová

Datum zadání závěrečné práce: 14.12.2018

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala pod vedením vedoucí bakalářské práce Mgr. Olgy Halamové samostatně a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové, dne

Poděkování:

Tímto bych ráda poděkovala Mgr. Olze Halamové za vedení bakalářské práce, za odborné rady, vstřícnost a trpělivost. Dále děkuji paní ředitelce Knihovny města Hradec Králové Mgr. Barboře Čížinské za možnost spolupracovat s knihovnou, za poskytnutí materiálů pro tvorbu obsahu práce a za příjemné přijetí a podporu. Mé poděkování si zaslouží také Ing. David Veselý, který mi byl při psaní této práce oporou a poskytl mi cenné rady.

Anotace

CHRÁSTECKÁ, Tereza. Městská knihovna a její vliv na kulturní rozvoj obyvatel Hradce Králové. Hradec Králové, 2020. Bakalářská práce. Univerzita Hradec Králové, katedra českého jazyka a literatury. Vedoucí práce: Mgr. Olga Halamová.

Cílem této bakalářské práce je představit Knihovnu města Hradce Králové. Přiblížit jak její historii, tak čtenářům sdělit informace o historii knihovnictví obecně. Dále se budu věnovat bohatému programu akcí (výtvarné, hudební, literární aj.), které knihovna pořádá pro své návštěvníky. V rámci práce bude vypracován praktický projekt, kde bude vedení knihovny podán návrh na inovaci a zkvalitnění služeb v rámci pořádaných akcí. Projekt bude vypracován na základě ankety od návštěvníků.

Klíčová slova: knihovna, knihovnictví, historie, veřejné akce, návštěvníci

Annotation

CHRÁSTECKÁ, Tereza. City Library and its influence on the cultural development of the inhabitants of Hradec Králové. Hradec Králové 2020. Bachelor thesis. University of Hradec Králové, Department of Czech Language and Literature. Leader: Mgr. Olga Halamová.

The aim of this bachelor thesis, is to introduce the city library in Hradec Králové town. To present its history and also, to inform the readers about the history of librarianship in general. I will also focus on extended program of events (art, music, literary), etc. which the the library organizes for its visitors. As part of the work, a practical project will be developed, where the library management will be submitted a proposal for Innovation and improvement of services within the organized events. The project will be developed on the basis of a survey from visitors.

Keywords: library, librarianship, history, public events, visitors

Obsah

1	Úvod.....	1
	TEORETICKÁ ČÁST	2
2	Historie knihoven ve světě/na území dnešní České republiky	2
2.1	Počátky knihovnictví ve světě.....	2
2.1.1	Egypt	2
2.1.2	Starověké Řecko, Řím a Římská říše.....	2
2.1.3	Středověk v Evropě a knihovnictví této doby, Renesanční Itálie.....	3
2.2	Počátky knihoven na našem území do roku 1918.....	5
2.3	Knihovny v Československu v letech 1918-1938.....	6
2.3.1	1918-1920	6
2.3.2	1921-1928	7
2.3.3	1929-1934	9
2.3.4	1935-1938	10
3	Historie Knihovny města Hradec Králové	11
3.1	Knihovna do roku 1945.....	11
3.2	Knihovna mezi světovými válkami.....	13
3.3	Knihovna mezi léty 1945 a 1989	14
3.4	Knihovna od roku 1989 až po současnost.....	16
	PRAKTICKÁ ČÁST.....	19
4	Akce pořádané knihovnou (shrnutí za léta 2015-2018)	19
4.1	Shrnutí za rok 2015	19
4.1.1	Akce pro dospělé.....	19
4.1.2	Akce pro děti a mládež.....	20
4.2	Shrnutí za rok 2016	20
4.2.1	Akce pro dospělé.....	21
4.2.2	Akce pro děti a mládež.....	21
4.3	Shrnutí za rok 2017	22
4.3.1	Akce pro dospělé.....	22
4.3.2	Akce pro děti a mládež.....	22
4.4	Shrnutí za rok 2018	23
4.4.1	Akce pro dospělé.....	23
4.4.2	Akce pro děti a mládež.....	24
5	Anketa, její výsledky a shrnutí.....	26
6	SWOT analýza	29
7	Návrh inovace na základě ankety.....	32

7.1	Propagace veřejných akcí a návrh na inovaci	32
7.2	Veřejné akce pořádané městskou knihovnou a návrh na inovaci.....	36
7.2.1	Organizační záležitosti	36
7.2.2	Program a téma akcí.....	38
8	Výstup: autor práce jako pořadatel akce	39
8.1	Prvotní myšlenka, výběr tématu akce	39
8.2	Postup, přípravy	39
8.3	Doprovodný program pro děti návštěvníků akce	40
8.4	Přednášející	40
8.5	Rozpočet.....	41
8.6	Propagace	41
8.7	Vyhodnocení	42
9	Závěr	43

1 Úvod

Kultura a kulturní obohacení je pro většinu lidí nezbytnou součástí života. V dnešní době je kolem nás mnoho zdrojů kulturního obohacení. Nemalé množství populace vyhledává a navštěvuje divadelní představení nebo hudební akce. Kdo dává přednost raději vizuální interakci, navštěvuje výtvarné či jiné výstavy. A nakonec, kdo se chce dozvědět něco nového a vzdělat se, jsou tu pro něj přednášky, či akce výukové.

V Hradci Králové probíhá ročně nespočet výše zmíněných akcí a je tu pro tyto příležitosti velké množství institucí. Z divadel například Divadlo Drak, či Klicperovo divadlo. Vážnou hudbu přináší Filharmonie Hradec Králové. Umělecká díla je možno shlédnout v Galerii moderního umění v Hradci Králové.

Tato bakalářská práce se zaměřuje na kulturní akce, které obyvatelům města přináší Knihovna města Hradce Králové. Její program akcí je velice bohatý a dle mého názoru je hoděn pro téma bakalářské práce. Jsou zde akce pro dospělé, děti i pro seniory. Obsahově jsou akce velmi bohaté a různorodé.

Bakalářská práce je rozdělena do dvou částí. V teoretické části je zakomponovaná historie knihovnictví, jeho začátky, vývoj, a to ve světě i na našem území. Také se čtenář dozví, jak vznikala Knihovna města Hradec Králové a jak probíhal její vývoj během minulého století. Druhá část bakalářské práce je praktická. V této části jsou představeny nejnavštěvovanější akce pro veřejnost, které knihovna uspořádala mezi léty 2015 a 2018. Následující kapitola praktické části představí anketu, ta byla vytvořena pro návštěvníky akcí, a její vyhodnocení. Dále je do praktické části zanesena SWOT analýza. V závěru práce je popsána přednáška, kterou ve spolupráci s Knihovnou města Hradce Králové uspořádám.

TEORETICKÁ ČÁST

2 Historie knihoven ve světě/na území dnešní České republiky

2.1 Počátky knihovnictví ve světě

2.1.1 Egypt

Hovořit o knihovnách jako takových ve starém Egyptě by bylo bohužel hodně nadsazené. Písemné soubory v určitých sbírkách se ale z této doby dochovaly. Zlom v písemnictví nastal po roce 2700 př.n.l. a to z důvodu vynalezení papyru, který nahradil hliněné destičky. Byl to ale materiál velmi náročný na skladování a kvůli jeho jemnosti a struktuře nevydržel tolik, co dnešní papír. Papyrusových svitků se tedy dochovalo jen velmi malé množství. Vyskytovaly se však sbírky podobné archivům, které sloužily praktickým účelům (uchovávání smluv). Jev, podobný databázi či seznamu titulů, se našel v jedné z místností tzv. Horova Chrámu. Tady je do zdi prostřednictvím hieroglyfů vyobrazen seznam písemností, jež se v Chrámu nacházely (Cejpek et al. 2002, s.19). I když se písemnosti sbíraly, tvořily se jejich seznamy, vznikaly archivy, tak v tomto období nemůžeme nazvat žádnou z tehdejších institucí, jako knihovnu.

2.1.2 Starověké Řecko, Řím a Římská říše

Další podkapitola se bude věnovat začátkům knihovnictví v Evropě, konkrétně v antickém Řecku. Co se týče písma této doby, nastal zde velký pokrok. Řekové si propůjčili znalost hláskového písma Feničanů. To ale nebylo stále schopno přesného záznamu slov, a tak řecký lid doplnil samohlásky, tedy jejich tehdejší vyobrazení, a to už téměř dokonale přepisovalo slovní vyjádření. Toto seskupení hlásek bylo nazváno Milétská abeceda. V tomto období bohužel nemůžeme také příliš hovořit o knihovnách v pravém slova smyslu. Přesnější pojmenování jsou sbírky písemností. V době kolem 4. století př.n.l. vzniklo velké množství významných děl básníků nebo dramatiků, jakými byli například Euripidus, Sofokles, Aristofanus, později pak Platón či Aristoteles (Cejpek et al. 2002, s 26).

Jednu z nejrozsáhlejších sbírek písemností měl v této době Aristoteles. Pan Jiří Cejpek, který společně s kolektivem autorů napsal knihu Dějiny knihoven a knihovnictví se o sbírce vyjadřuje takto: „*S jistotou víme o Aristotelově knihovně, která patřila ve 2.*

polovině 4. století př.n.l. k nejvýznamnějším sbírkám své doby.“¹ Zlom v této problematice nastal ve 3. století př.n.l. Do tohoto století se totiž datují počátky nejrozsáhlejší starověké sbírky dokumentů Alexandrijské knihovny. Tato knihovna náležela první univerzitě starověku. Za vznik těchto institucí vdčíme tvůrci Démétriosovi z Faléra. Počet dokumentů, který zde byl uložen po roce 280 př.n.l. čítal zhruba 200 tisíc svitků. Za vlády Caesara se toto číslo údajně zvýšilo až na neskutečných 700 tisíc svitků. Ten je považován za první v evropské historii knihovnictví, který byl po vědecké stránce uskupen a propracován navzdory své obsáhlosti. Knihy, které se nevešly do této knihovny, byly umístěny do menší knihovničky v chrámu boha Serepida. Už bychom tu nejspíš mohli použít výraz pobočka, jelikož tato místnost také spadala pod Alexandrijskou knihovnu. Tato druhá pobočka byla zničena útokem křesťanů roku 391. Hlavní budova Alexandrijské knihovny přetrvávala ve své funkci i později a následně i v době Římské říše. Bohužel i samotná Alexandrijská knihovna se dočkala své záhuby. Stalo se tomu tak po dobytí Alexandrie Arabskými vojsky (Cejpek et al. 2002, s 30-32).

Ze starého Řecka se přesouváme do Říma a Římské říše. Písemnictví v Římě se rozvinulo až léta po tom řeckém, a to mu dalo mnohé základy. Literatura zde dosáhla velkého rozkvětu, konkrétně tedy samotný vznik knih, jejich opisování a prodej či nákup. Vznik knihoven byl také na vrcholu a na rozdíl od Řecka, kde knihy shromažďovali pouze ti nejvzdělanější, v Římě byl velký nárůst knihoven veřejných. Jedním ze způsobů získání knih bylo jejich odcizení, tedy lépe řečeno Římané si knihy přivezli domů z území, které válečně dobyli. Veřejné knihovny vznikaly už v 2. století př.n.l., ale nárůst těch nejznámějších byl až ke konci tisíciletí. V roce 39 př.n.l. byla otevřena veřejná knihovna, za jejímž vybudováním stál Asinius Pollio. Další vladař, jenž dal vybudovat hned dvě knihovny, byl Augustus. Jeho první knihovna byla zpřístupněna v roce 33 př.n.l., druhou knihovnu pojmenoval po své sestře Octavii (Cejpek et al. 2002, s 33).

2.1.3 Středověk v Evropě a knihovnictví této doby, Renesanční Itálie

Z období starověku se pomalu dostáváme k tomu středověkému. Budeme se pohybovat zhruba v období 500–1492. Knihovny tohoto období byly zakládány hlavně z popudu

¹ CEJPEK, Jiří, ČINČERA, Jan, HLAVÁČEK, Ivan, KNEIDL, Pravoslav. *Dějiny knihoven a knihovnictví*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2002. ISBN 978-80-246-0323-0. s 2

církve. Tyto knihy byly primárně užívány při bohoslužbách a jiných náboženských ceremoniálech. Knihy byly množeny opisováním, což prováděli mniši. Také zde fungoval tzv. výměnný obchod a knihy byly mezi jednotlivými kostely či kláštery takto směňovány. Nákup knih byl velmi ojedinělý. Nejvyšší úroveň a význam měla v tuto dobu knihovna papeže v Římě, tak tomu ale bylo už od počátků křesťanství.

Irsko na rozdíl od zbytku Evropy bylo válčení a soubojů ušetřeno. Knihovny zde byly také součástí klášterů. Shromažďovali zde nejen církevní písemnictví, ale i antické knihy. Také se tvořili zápisky legend z období před vznikem křesťanství. Clonard, Finneas a Iona, to jsou jména nejslavnějších a nejrozsáhlejších klášterů. Bohužel v období 9. a 10. století byly mnohé kláštery, takže i příslušící knihovny v Irsku, zdemolovány vikinskými piráty. Západní část Evropy byla v období od 5. století pod vládou rodu Franků. Nejrozsáhlejší z knihoven této doby byla knihovna ve městě Cáchy. Tento rod Franků zanechal i po svém pádu v roce 843 důležité podklady pro vědu a vzdělanost. V 11. a 12. století docházelo k nárůstu škol a s nimi k nárůstu školních knihoven (Cejpek et al. 2002, s 45).

V Itálii v období renesance (1300-1550) docházelo k velkému rozvoji po všech stránkách, jak v umění, tak v obchodu a průmyslu. S tímto obdobím se také pojí tzv. Humanismus. Nejvíce se toto myšlenkové hnutí projevilo v literatuře a filozofii. Tehdejší autoři často čerpali z období antiky. Aby tyto předlohy mohli ke své tvorbě užívat, museli je také hledat a sbírat. Nyní představím ty nejznámější. Francesco Petrarca byl jeden z nejaktivnějších autorů této doby, také vlastnil jednu z největších sbírek antického písemnictví. Jeho knihovna se bohužel nedochovala, je ovšem znám její katalog. Nejvíce se soustředil na sběr rukopisů. Významná písemná památka, jež pro italský lid vypátral a zprostředkoval, jsou například díla Cicerona. Autor celosvětově proslulého díla Dekameron Giovanni Boccaccio se též řadí mezi obdivovatele a sběratele antické literatury. Jeho knihovna se stejně tak jako knihovna Francesca Petrarca nedochovala. Dalšími sběrateli rukopisů a antických památek v období renesance jsou například Coluccio Salutati, Poggio Bracciolini nebo Federigo da Montefeltro. K vývoji knihovnictví této doby přispěl rod Medici a zejména Cosimo Starší a Niccolò Niccoli. Ten stojí za postavením a vybavením knihovny, která čítala 800 svazků. Následně byla tato knihovna určena veřejnosti a její označení bylo *Medicea publica* (Cejpek et al. 2002, s 52). V Itálii se budovaly ale i malé veřejné knihovny a podle renesančního knihovnictví vznikaly i významné knihovny na území jiných států.

Cituji z knihy Jiřího Cejpeka: „*Italské renesanční knihovnictví silně ovlivnilo vývoj na tomto kulturním úseku i v jiných evropských zemích. Proslulou renesanční knihovnu dal vybudovat například uherský král Matyáš Korvín (1458-1490), který udržoval s renesanční Itálií velmi těsné styky.*“²

Kapitolu o knihovnách Italské renesance uzavřu též úryvkem z knihy Jiřího Cejpeka: „*V době Italské renesance se začaly vytvářet základy knihovnědy a odborného knihovnictví.*“³

Tímto jsou úplné počátky knihovnictví shrnuty. Dále, pro účely bakalářské práce, bude následovat knihovnictví 18. století, v dalších kapitolách pak 19. a 20. století na území dnešní České republiky. Abychom se přibližovali založení Knihovny města Hradec Králové, jež je předmětem bakalářské práce.

2.2 Počátky knihoven na našem území do roku 1918

Nejdůležitějším milníkem, který přispěl k vývoji knihovnictví, bylo založení Univerzitní knihovny pražské v roce 1777. K tomuto také došlo díky zrušení jezuitského řádu v roce 1773. Knihovna vznikla spojením knihoven klementinské a karolinské. V roce 1780 dostal správu knihovny na starost premonstrát Karel Rafael Ungar. Ten se ve vedení zasloužil o rekonstrukci knihovny. Rekonstrukce byla nutná, protože se v knihovně nacházelo mnoho titulů a písemností, jež nebyly zařazeny a neměly své místo. Ungar také zařídil to, že všichni tiskaři do jednoho pracující v Praze, vždy jednu knihu z nově tištěných odevzdali knihovně. Tak byla zajištěná aktuálnost knihovního fondu. V začátcích nebyla knihovna zásobena velkým množstvím knih, avšak díky vedení Karla Rafaela Ungara se počet zvýšil. V roce 1801 obsahovala knihovna 147 000 svazků. V průběhu devatenáctého století se na místě vedoucího knihovny vystřídalo mnoho jedinců. Důležitým byl například Antonín Spirk, protože v době, kdy vedl knihovnu, byl dokončen knihovní katalog. Další významnou osobou,

² CEJPEK, Jiří, ČINČERA, Jan, HLAVÁČEK, Ivan, KNEIDL, Pravoslav. *Dějiny knihoven a knihovnictví*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2002. ISBN 978-80-246-0323-0. s 55

³ CEJPEK, Jiří, ČINČERA, Jan, HLAVÁČEK, Ivan, KNEIDL, Pravoslav. *Dějiny knihoven a knihovnictví*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2002. ISBN 978-80-246-0323-0. s 55

kteřá stanula v čele knihovny, byl Pavel Josef Šafařík. Do knihovny nastoupil v roce 1847.

Bylo to v době, kdy probíhalo Národní obrození a Šafařík se v něm významně angažoval (Cejpek et al. 2002, s 163).

2.3 Knihovny v Československu v letech 1918-1938

2.3.1 1918-1920

Událostem tohoto období vděčíme za fakt, že Československé knihovnictví dosáhlo světové úrovně.

Protože veřejné knihovny neměly sloužit pouze jako úložiště knih, ale jako šíření vzdělání a osvěty, spadala rozhodnutí o knihovnách a jejich působení pod Ministerstvo školství a národní osvěty. Jedním ze stanovisek zákona z roku 1919 bylo nařízení zříditi knihovnu v každé obci. Zákon přišel v platnost dne 22.7.1919 a jeho název zněl Zákon o veřejných knihovnách obecních. Od tohoto dne měly obce maximálně dva roky pro zřízení obecní knihovny a její zpřístupnění obyvatelům. Do tohoto ustanovení spadalo například i to, že u měst nad deset tisíc obyvatel musel knihovnu řídit člověk, pro kterého to bylo zaměstnání na hlavní pracovní poměr. V menších obcích zastávali tuto roli většinou učitelé. Byl stanoven státní dozor, který na tyto a podobné věci dohlížel. Také bylo zavedeno, že písemnosti měly být propůjčovány bezplatně nebo s minimálním poplatkem. Díky tomuto zákonu Československo v knihovnictví vynikalo. V létě roku 1919 vznikl Spolek československých knihovníků a jejich přátel. Řadilo se sem Česko a později i Slovensko. V rámci tohoto spolku se scházeli knihovníci všech vesnic a měst, diskutovali o knihovnách a pořádali různé přednášky.

Knihovnictví na českém území si oproti tomu slovenskému vedlo velmi dobře. Byly tu jak české knihovny, tak také ty německé. Českých knihoven bylo v roce 1910 zhruba 3883 a německých 566, přičemž je možné, že některé knihovny sčítání unikly. Zastoupení knihoven bylo v okresech různé. V začátcích zrodu Československého státu na tom bylo Slovensko o mnoho hůře. Školství a vzdělávání tu bylo z největší části maďarské a v Bratislavě nebyla ani jedna knihovna se slovenskými písemnostmi.

Později bylo po dohodě zahájeno vydávání spolkového časopisu. V tomto periodiku převládaly odborné články. Pokusů o vytvoření úspěšného a ceněného časopisu bylo více. Ujal se až ten s názvem Časopis československých knihovníků, jehož založení bylo v roce 1922. Vycházel bez přestávky až do roku 1944. Tento časopis byl hodnotný

v tom, že čtenářům poskytoval novinky ze zahraničního světa knihovnictví. Spolku československých knihovníků se ve své činnosti dařilo. Nasvědčuje tomu i fakt, že se spojili s knihovníky jiných zemí a obnovili mnohé komunikace, jež první světová válka znemožnila (Cejpek et al. 2002, s 181-185).

Toto období má ve vývoji knihovnictví na našem území velký vliv i z hlediska vzdělávání knihovníků a jejich odbornému působení v knihovnách. Ze začátku bylo vzdělání knihovníků posilováno skrze kurzy. Na těchto školení se přednášelo učivo například z bibliografie nebo dějiny knihy. Pokrok ve vzdělávání knihovníků nastal později založením Státní knihovnické školy v roce 1920. Ta nebyla ovšem stylem výuky podobná tehdejšími univerzitám. Vyučovalo se zde opět prostřednictvím kurzů. Ředitelem školy byl jmenován politik a historik Zdeněk V. Tobolka. Její založení bylo potřeba, protože zákon stanovil, že každý knihovník působící v obci nad deset tisíc obyvatel musí mít státní zkoušku v tomto oboru. Od roku založení během následujících sedmi let tu studium absolvovalo 169 knihovníků. Dále pak byly pořádány různé prázdninové letní kurzy, kde se mohli knihovníci vzdělat (Cejpek et al. 2002, s 191-192). Toto období bylo velmi důležité pro další vývoj českého a slovenského knihovnictví. Dalo mu určité základy, ať už v podobě založení Spolku československých knihovníků, jimiž vydávaný časopis zde působil následujících 22 let.

2.3.2 1921-1928

Na začátku podkapitoly o knihovnictví v letech 1921-1928 si propůjčím úryvek z knihy Jiřího Cejpeka a kolektivu autorů. Cituji: „*V prvním desetiletí první republiky byl v českých historických zemích v podstatě splněn požadavek knihovnického zákona, aby v každé obci našeho státu vznikla veřejná knihovna. V tomto období došlo k růstu veřejných knihoven o 484 %, svazků v nich o 385 %, jejich čtenářů o 309 % a výpůjček o 468 %. Stát a obce vynaložili do tohoto roku na výstavbu veřejného knihovnictví téměř milion korun.*“⁴

Máme tu tedy fakta o tom, že knihovnictví za první republiky prospívalo zvláště ze začátku po založení republiky. Bohužel zanedlouho po tomto rozkvětu způsobeném hlavně knihovnickým zákonem návštěvnost knihoven nabrala opačný směr a začala

⁴ CEJPEK, Jiří, ČINČERA, Jan, HLAVÁČEK, Ivan, KNEIDL, Pravoslav. *Dějiny knihoven a knihovnictví*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2002. ISBN 978-80-246-0323-0. s 193

klesat. Bylo to způsobeno nedostatkem nových knih. Chyběly finance na pořízení nových titulů a čtenáři brzy vyčerpali nabídku knih v obecních knihovnách. Ve městech se knihy obměňovaly častěji a čtenáři měli k dispozici větší výběr nových knih. Slovensko na tom bylo s knihovnamí podstatně hůře i v tomto období. Bylo to ovlivněno mnoha faktory. Například knihovnický zákon, který v Česku platil už od roku 1919 se na slovenské obce a města rozšířil a ustanovil až v roce 1925. Této situaci také moc neprospíval vliv sousedního Maďarska. Maďarských knihoven tu bylo mnohem více než těch slovenských. Naštěstí zde zapůsobilo Československé bratrství a na území Slovenska bylo od nás vypravěno mnoho zásilek s knihami, aby mohlo dojít k lepšímu vybavení knihoven. Také knihovníci se spojili a ti čeští byli nápomocni knihovníkům na Slovensku s rozvojem a zakládáním knihoven. Velkou pomocí pro slovenské knihovnictví byl Robert Balaš, který se v roce 1925 přestěhoval do Bratislavy, aby zde pomohl s uvedením knihovnického zákona do praxe (Cejpek et al. 2002, s 195).

Zřízení obecních knihoven určil zákon. Stát měl ale také snahu o zásobení měst literaturou odbornou a vědeckou. Došlo tedy ke vzniku a rozšíření knihoven vědeckých. V první polovině první republiky se z Československa stával industrializovaný stát s pokročilým průmyslem. Zájem byl o techniku, věda přinášela nové poznatky a knihovny s odbornou literaturou byly vítány. V roce 1932 u nás bylo 2061 vědeckých knihoven. Další významná knihovna, jež vznikla v této době, byla Knihovna Národního muzea. Zde se uchovávaly dokumenty, které byly spjaty s Československem a jeho vznikem. Tato knihovna tedy nebyla primárně určena veřejnosti. V průběhu let docházelo k určitým změnám v knihovnickém světě Československa. Některé knihovny byly přemístovány, například Knihovna vysokých škol technických. Jelikož se její fond rozšiřoval, tak v roce 1935 získala prostory v pražském Klementinu. Některé knihovny se dočkaly tzv. zestátnění. Jedněmi z nich byly Univerzitní knihovna v Brně nebo Studijní knihovna v Olomouci. Velký zájem byl o studijní vědecké knihovny i v menších městech (Cejpek et al. 2002, s 197).

Velice důležitá událost pro české knihovnictví se stala v roce 1926. V Praze se uskutečnil Mezinárodní knihovnický kongres. Jeho program byl rozdělen zhruba do deseti dní. Velkou zásluhu na jeho konání měli členové Spolku československých knihovníků. Pro Československo to byla veliká pocta, že se kongres konal právě zde. Nebyla to náhoda. Československo mělo ve světě pověst země, kde knihovnictví vzkvétá a zřizování knihoven je věnována silná pozornost. Účastníci zde přednášeli

různé referáty, konaly se přednášky a zastoupeny zde byly také výstavy. Své povolání tady ilustrovali vydavatelé, knihkupci nebo grafikové. Byla zde také snaha o vytvoření mezistátní organizace, která by podobné knihovnické setkání, kongresy a akce dávala dohromady. K tomu došlo až v březnu roku 1928 v Římě. Organizace nesla název Mezinárodní federace knihovnických spolků (zkráceně se používal termín IFLA). Náš stát měl od počátku členství prostřednictvím Spolku československých knihovníků, jehož zástupcem pro mezinárodní jednání byl zvolen Zdeněk Václav Tobolka. V tomto období nastala jistá změna na Státní knihovnické škole. V roce 1927 byla škola dočasně uzavřena a její znovuotevření se konalo o rok později. Během této pauzy se knihovníci učili na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy. Když byla v roce 1928 znovu uvedena do provozu Státní knihovnická škola nebyla členěna jako dříve. Měla už dvě části, českou a německou (Cejpek et al. 2002, s 203).

2.3.3 1929-1934

Ve třetí kapitole se dostáváme do období Velké hospodářské krize. Lidí trpících nedostatkem financí v důsledku ztráty práce bylo v roce 1933 přes milion. Dotkla se i kulturních středisek. Jedním z největších problémů bylo snižování rozpočtů knihovnám na nákup nových knih, na provoz nebo na pořádání vzdělávacích akcí. Prudce klesaly státní dotace určené knihovnám. Co se týče samotných knih setkáváme se v tomto období často s označením braková literatura. Brak neboli zmetek proto, že knihy nebyly hodnotné na obsahu ani nebyly kvalitně svázané a tištěné byly na nejlevnějším papíře. Přesto tato literatura měla u lidí úspěch. Její uvedení do veřejných knihoven bylo buď knihovníky kategoricky odmítáno nebo se do knihoven tyto knihy pro velký zájem čtenářů dostaly. Ti knihovníci, co brakovou literaturu neposkytovali, nechtěli snížit úroveň obsahu knih. Často ale tyto knihy přeci jen museli mezi sortiment zařadit, aby zájem návštěvníků rapidně neklesl. „Braková“ díla se netvořila pouze v knižní podobě, ale vznikaly i takové filmy nebo divadelní představení. Brakové knihy byly levné a dostupné, a to souviselo s nedostatkem prostředků v době hospodářské krize. Občané nakupovali tzv. brak místo dražší ale hodnotnější naučné či odborné literatury. Můžeme tedy tvrdit, že krize měla jistý negativní dopad i na úroveň a míru vzdělání čtenářů.

Hospodářská krize se bohužel dotkla i vzdělávání knihovníků. V průběhu školního roku 1932/1933 byla přerušena výuka na Státní knihovnické škole a škola byla na nějaký čas uzavřena. Hlavním důvodem byl nedostatek peněžních prostředků. Kurzy na Univerzitě Karlově probíhaly, počet účastníků ovšem klesl. Zástupci knihovníků konali schůze,

porady a sjezdy, aby hodnotili situaci a snažili se najít alespoň nějaké varianty na zlepšení knihovnické úrovně v době krize. Jeden takový sjezd československých knihovníků se pořádal například v Hradci Králové na jaře roku 1934 (Cejpek et al. 2002, s 206-209).

2.3.4 1935-1938

Další etapa vývoje knihovnictví v Československu neměla pozitivnější ráz. Po tom, co naši občané museli čelit hospodářské krizi a jejím dopadům, nastal nárůst fašismu. Nejhorší situace byla v pohraničí. Ani jinde to ale s knihovnami nevypadalo dobře. Němečtí knihovníci radikálně ovlivňovali knihy nabízené v knihovnách. Odebrali knihy, jež označovali za nehodící se, či protifašistické, a naopak knižní repertoár doplňovali knihami podporující silici fašismus. I dříve byly samozřejmě součástí našeho území německé knihovny, nyní ale s těmi československými přerušovaly kontakt a cesty našich knihovníků se s těmi německými rozešly. Českoslovenští obyvatelé prostřednictvím tisku důrazně nesouhlasili s počinem německých aktérů, kteří rabovali v knihovnách na území Německa. Odnášeli odtud významná díla celosvětové literatury a tyto vzácné knihy pak pálili. Odkaz tohoto barbarství se nesl v duchu „vše co není německé, je špatné“. V roce 1937 byla vydána listina, která obsahovala seznam zakázaných knih, patřila sem také periodika jako noviny a časopisy. Součástí zakázaných písemností byly také mapy nebo pohlednice.

Velké množství vybudovaných knihoven bylo zavřeno, české knihy byly ničeny. Dvacet let, v období první republiky se československý stát zasloužil na vytvoření knihoven, posílení knižní kultury, vznik spolků a mnoho dalších významných činů. Většinu této snahy však pohřbili fašisté v období předválečném a následně i za druhé světové války (Cejpek et al. 2002, s 211).

Zde výklad o historii knihovnictví uzavřu. Následující léta se nesou v duchu úpadku knihovnictví, neboť jeho největší rozvoj byl za období první republiky. Text následujících kapitol se bude věnovat Knihovně města Hradce Králové, která je hlavním tématem bakalářské práce.

3 Historie Knihovny města Hradec Králové

3.1 Knihovna do roku 1945

Městská knihovna se začala formovat až v roce 1894 a my se nejdříve zaměříme na knihovnické organizace a kulturní život předtím, tedy po přelomu poloviny 19. století. S prosazením českého jazyka, a tudíž i česky psaných knih to v tu dobu nebylo jednoduché, jelikož tu vládl Bachův absolutismus. Tehdy se v Hradci Králové hovořilo německy. V té době tu byly i některé spolky německo-české, například „Cassino“, ale převládal tam jazyk německý. Malé uvolnění této situace přišlo se začátkem šedesátých let v důsledku Únorové ústavy.

Léta poté měl kulturní život ve městě pozitivnější ráz. O literaturu jevíli zájem především studenti, bylo tu mnoho středních škol. Ale i mimo školní sféru byl v Hradci Králové o četbu velký zájem. Riegerův slovník naučný byla první encyklopedie vydávaná na území tohoto státu od roku 1860 a následně pak dalších čtrnáct let. A právě Hradec Králové bylo v pořadí druhé město, které tuto encyklopedii odebíralo, hned po našem hlavním městě (Knihovna města Hradec Králové 2013, s. 11-12).

A nyní už k jednotlivým spolkům, které v tuto dobu vznikly. Bylo jich tu velké množství (přes 120). Šířily jak vzdělání, tak do města vnášely kulturní podkres. Hlavní důvod vzniku byly především jejich knihovny a čítárny. Živnostensko-čtenářská jednota je bezpochyby nejstarší instituce tohoto typu, její vznik byl roku 1868. Obsahovala velké množství knih a skrze ně umožňovala obyvatelům Hradce Králové vzdělání a rozvoj. Pár let poté, tedy v roce 1872 byl založen podobný spolek Měšťanská beseda. Ta kromě literárního rozvoje nabízela občanům i zábavu a kulturní obohacení v podobě hudebních a literárních akcí. Aktivita studentů byla patrná i v tomto ohledu. Spolek založený čistě studenty v roce 1878 nesl název Akademický spolek Dobroslav. V roce 1903 se studenti postarali o založení spolku Mansarda. Spolek vlastníci knihovnu, ale mimo to se snažil vzdělání šířit i aktivněji, byl Vzdělávací spolek Neruda, který v Hradci Králové pořádal přednášky. Knihovnu obsahovalo také hradecké muzeum. Když byla totiž dostavěna jeho budova, poskytovala dvě místnosti pro studijní a vědecké účely. Městská knihovna nevznikla pouze na základě těchto spolků, ale hodně k tomu přispěly (Knihovna města Hradec Králové 2013, s. 13-14).

V procesu zakládání městské knihovny v Hradci Králové figurovalo několik jmen. Prvním z nich byl Alois Matuška. Pan Matuška už s tímto nabyt zkušeností při

zakládání knihovny ve městě Jindřichův Hradec. Tato počáteční myšlenka založení knihovny se zrodila roku 1894. Vedení města návrh vzniku knihovny schválilo, přičemž zásluhy na tom měl František Ulrich. František Ulrich, původně vystudovaný právník, byl starostou města Hradce Králové v letech 1895-1929. Knihovna dostala v začátcích příspěvek sto zlatých. Prvotním a hlavním problémem bylo zajištění knižního fondu. Bylo zapotřebí získat kvalitní literaturu, která by mohla sloužit návštěvníkům knihovny. Některé výtisky byly knihovně darovány členy zastupitelstva. Pro získání knih byly vyhlášeny veřejné sbírky. Vůbec prvním knihovníkem se stal Karel Paul a prvním místem, kde knihovna sídlila, byl jeho byt. Bylo to na adrese Děkanské náměstí, číslo popisné 59 v Hradci Králové. Dnes se toto náměstí už jmenuje náměstí Jana Pavla II. Knihovna byla slavnostně otevřena až 4. října 1896.

V roce 1899 byla knihovna přemístěna do domu na Velkém náměstí, číslo popisné 33. Knihovně se dařilo. Lidé jevíli o literaturu zájem a jejich množství stoupalo. Jedním z dárců, který knihovně přispěl v podobě výtisků Národních listů byl Ignát Hermann. Post knihovníka se změnil v roce 1908, kdy funkci převzal V. Valášek. V roce 1916 se znovu změnil post knihovníka, nyní jím byl pan Pavlík a poté v roce 1917 se knihovníkem stal profesor F. Teršl (Knihovna města Hradec Králové 2013, s. 15-16).

Po slavnostním otevření knihovny se lidé pomalu začínali poptávat i po zřízení veřejné čítárny. Shodou okolností se v roce 1898 ve městě chystaly slavnosti. Před sto lety, tedy roku 1798 se totiž narodil František Palacký, přezdívaný „Otec národa“. Na jedné přednášce konané v rámci slavností se rozhodlo zřídit městskou čítárnu se jménem Palackého čítárna a její oficiální otevření bylo 17. prosince 1899. Tato čítárna byla umístěna ve stejném domě jako městská knihovna, tedy na Velkém náměstí.

Co je ale pro nás velmi důležité, že čítárna se realizovala i z hlediska kulturního vyžití. Pořádaly se zde přednášky a kulturní akce. Shromážděna byla skupina lidí, vzdělávací sbor, která tyto akce organizovala. Tato činnost Palackého čítárny vzrostla k velké oblibě obyvatel. V roce 1913 se konalo více jak sto přednášek s bohatým spektrem lektorů. Přednášky nebyly zaměřené jen na literaturu, ale také na přírodní vědy, lékařství nebo techniku. Pan Bohumil Markalous, který učil přírodovědu na gymnáziu v Hradci Králové, byl jmenován na post jednatele čítárny. Jedna místnost v domě u Špuláků byla brzy pro tyto účely příliš malá. Městská rada tedy čítárnu rozšířila z jedné místnosti na čtyři, a to město stálo nemalé peníze, celé čtyři tisíce korun. Zájem

obyvatel byl ale obrovský, takže tato úprava byla nevyhnutelná a v únoru roku 1913 se slavnostně otevřela rozšířená čítarna veřejnosti (Knihovna města Hradec Králové 2013, s. 17-20).

Tyto oblíbené a hojně navštěvované akce bohužel musely jít v roce 1914 stranou. Jak celou Českou republiku, tak i Hradec Králové zasáhla první světová válka. Zpočátku se čítarna snažila fungovat, například vyhlásila sbírku knih pro nemocné členy armády, kde se vybralo 1100 knih. Roku 1916 bylo však vedení čítárny nuceno provoz uzavřít. Po skončení války byla Palackého čítarna opět otevřena. Vedení města se rozhodlo věnovat knihovně a čítárně celý dům U Špuláků, kam byla roku 1923 přestěhována i městská knihovna (Knihovna města Hradec Králové 2013, s. 21).

3.2 Knihovna mezi světovými válkami

Po skončení první světové války přišlo v planost velké množství nařízení a zákonů. Některé z nich přímo ovlivnily i chod městské knihovny. V roce 1919 byl vydán knihovnický zákon, podle kterého se chod knihoven musel řídit. Jedním z těchto nařízení bylo, že knihovníkem se musel stát občan s příslušným vzděláním a postavením v obecním úřadě. Do vedení knihovny byl jmenován František Tichý, povoláním architekt. Doopravdy ale jeho práci v knihovně zastávaly Anna Rybová a Teresie Kořínková, které oficiálně na tuto funkci skrze postavení a vzdělání nedosáhly. Po skončení války stoupla v knihovně návštěvnost, začalo zde být více živo a brzy prostory přestávaly stačit. Prostory čítárny a knihovny byly v domě U Špuláků spojeny v roce 1923. V roce 1924 čekaly knihovnu jisté organizační změny. Byly zde provedeny přestavby interiéru. Byl vydán sborník, kde byl seznam knih nacházejících se v knihovně. Tituly se čas od času obměňovaly a knih přibývalo. Některé knihy byly knihovně věnovány od známých umělců jako byl například Rudolf Medek. Velké oblíbené čtenářů se z českých autorů těšil například Alois Jirásek nebo Jules Verne z autorů zahraničních. Snaha knihovny byla v té době získat i knihovny menší z okolních vesnic a metodicky jim pomáhat. Celkový fond knih by se tak zvedl. Knihovna ve Věkoších byla k městské knihovně připojena v roce 1926 a stala se tak její pobočkou (Knihovna města Hradec Králové 2013, s. 22-23).

V roce 1938 padlo rozhodnutí a na jaře roku 1939, chvíli před druhou světovou válkou došlo k přestěhování knihovny. Vedla k tomu řada důvodů. Knihovna měla sice bohatý seznam knih, ale hlavní místnost měla dost vad a nedostatků. Jedním z největších

problémů bylo osvětlení, chybělo přírodní světlo. Okna tu sice byla, ale vzhledem k malému prostoru se před nimi tyčily regály s knihami. Dále v zimních měsících tu vadil kouř od kamen, znemožňoval čtenáři dobře vidět na text a také se přítomným hůře dýchalo. Celková tamější atmosféra nepůsobila dobře. Všechny tyto důvody, a hlavně narůstající počet knih, vedly k přemístění knihovny na lépe vyhovující místo. Stal se jím dům v Tomkově ulici s číslem popisným 177. Ředitelem byl zhruba půl roku po stěhování jmenován pan František Hejl. Nové prostory byly větší a bylo zapotřebí zvýšit kapacitu personálu. Nové prostory si žádaly nové uspořádání, a proto v začátcích probíhala reorganizace. Bylo nutné vytvořit nové seznamy knih a následně podle nich knihy umístit. Tyto prostory byly mnohem lepší, jelikož tu bylo více prostoru, světla a bylo zde zavedeno ústřední topení. Nejen pro pracovníky, ale také pro návštěvníky to byla velmi příjemná změna.

Změna k horšímu však nastala s příchodem nacistů a jejich okupování Československa. Zasáhlo to samozřejmě také chod knihovny. Do části prostor domu v Tomkově ulici byla umístěna Městská německá knihovna. Kvůli tomuto důvodu se z knihovny musely přemístit právě probíhající výstavy do hradeckého muzea. S tímto byly spojeny bohužel i radikální změny v seznamu knih. Vyřazovány byly knihy nevhodné podle nacistického nařízení. Literatura židovská, protinacistická nebo legionářská, například Haškův Dobrý voják Švejk. Byly zabavovány knihy českých, ale i světových autorů. Některé písemnosti byly ničeny, jiné se podařilo zachránit a po válce mohly být znovu uvedeny do provozu. I přes tyto nesnáze se pracovníci a vedení knihovny snažili pokračovat v práci a knihovnu spravovat. Podařila se zavést i novinka, kdy si čtenář mohl zamluvit danou knihu v době, kdy jí měl půjčenou někdo jiný. Knihovna následně posílala psaní s informací, že je možno daný titul vyzvednout. V těchto časech bylo zrealizováno také hudební oddělení. Toto oddělení s hudebníky funguje v knihovně i v současné době a řadí se mezi nejrozsáhlejší v České republice (Knihovna města Hradec Králové 2013, s. 22-23).

3.3 Knihovna mezi léty 1945 a 1989

Druhá světová válka je u konce a přichází rok 1945. Republika, město Hradec Králové ale i jednotlivé instituce začínají obnovovat činnosti, které v roce 1939 musely přerušit. Městská knihovna se vzpamatovávala z války postupně. Sídlo knihovny zůstává stejné, dům číslo popisné 177 v Tomkově ulici. Z regálů postupně mizela německá a nacistická literatura. Na své místo byly vráceny knihy, které Němci před válkou i během ní

zakázali. Toto uvolnění však bohužel netrvalo dlouho, protože zhruba tři roky poté, v roce 1948 se k moci dostali komunisté a knihovnu opět čekaly určité změny. Opět, stejně jako za války, došlo na třídění knih a vyřazování titulů, které nesplňovaly požadavky tehdejšího komunistického přesvědčení. Takových knih nebylo malé množství, počty byly v řádu tisíců. Tato velká ztráta literatury znamenala snížení počtu čtenářů. Mezi zabavenými knihami byla i braková literatura, kterou vláda uznala jako závadnou a nehodnotnou. Mezi nejčastěji půjčované tituly se v této době řadila naučná literatura.

V následujícím období se vedení knihovny i političtí zástupci města snažili dát knihovně směr, kterým se knihovnictví bude ubírat a zkvalitňovat služby. Například byl řešen nedostatek prostoru pro ukládání knih. Byly zřízeny místnosti a budovy i v přilehlém okolí města, které byly určeny jako sklady knih. Váha komunistické strany se také projevila tím, že bylo nařízeno vytvořit učebnu s politicky zaměřenou literaturou. Po roce 1960 bylo v Hradci Králové deset poboček knihovny. Byl zde kladen důraz, mimo půjčování knih, také na konání různých akcí knihovnou pořádaných. Například besedy o literatuře a knihovně (Knihovna města Hradec Králové 2013, s. 65-67).

Jak napovídají dějinné události 20. století, brzy Českou republiku čekala okupace vojsk Varšavské smlouvy a útrapy s tím spojené. Knihovnictví i kulturní dění bylo omezeno a v jisté míře zastaveno. Vše, i chod knihoven, bylo ovlivněno stranickými nařízeními. Ale i tak se kulturní akce v knihovně konaly. Většinou na popud spolků mládežnické organizace. Konaly se plesy nebo výlety, jejichž cílem cesty byla kulturní akce. V knize Kulturní Hradec Králové vzpomíná na tyto léta bývalá pracovnice knihovny PhDr. Lia Koudelková takto: *„Snad mohu ještě připomenout jednu hezkou vzpomínku na 70. léta. V roce 1975 byla ředitelka Levínská vybrána Ministerstvem kultury a Státní knihovnou ČSR ke vzdělávacímu zájezdu do Moskvy, Leningradu a Vilniusu, na který si mohla vybrat další dva spolupracovníky. Vybrala si vedoucí výpůjčních služeb JUDr. Petrovou a mne. Tento zájezd považuji nejen za krásný, ale ověřila jsem si opět, že knihovníci a knihovnice jsou ve většině případů stejně příjemní, vzdělaní a milí, i když jsou zasazeni*

do odlišných vnějších životních i pracovních podmínek“.⁵ (Knihovna města Hradec Králové 2013, s. 70-74).

Mezi léty 1981-1990 situace v knihovně vypadala následovně. Funkce ředitele zažila určité změny. Tehdejší paní ředitelka Blažena Levínská nastoupila do důchodu. Po ní byl na místo ředitele zvolen pan Václav Duda, ten ve funkci bohužel nepůsobil dlouho, protože onemocněl a velmi rychle na to zemřel. Následně se tedy ředitelem stal pan František Vích, který se zasloužil o mnohé kladné změny. Tato léta byla zaměřena na opravy knihovny a rekonstrukce. Také byly k využívání knihovny určeny další prostory. Například byl knihovně přidělen dům v ulici Dlouhá s číslem popisným 194, kde se nacházela studovna a oddělení, které se staralo o knihovnické fondy. Nové umístění dostalo také oddělení hudební, nově sídlilo sice ve stejné ulici Tomkově, ale v domě číslo 620. O nový krásný vzhled hlavního sídla knihovny se zasloužilo památkové středisko v Opočně (Knihovna města Hradec Králové 2013, s. 76).

3.4 Knihovna od roku 1989 až po současnost

V roce 1989 došlo v rámci republiky k událostem spojeným se Sametovou revolucí. Tyto události se promítly i do chodu knihoven

Revoluce 17. listopadu přinesla určité uvolnění a radostné chvíle, nicméně znamenalo to i hektické stavy. Do knihoven se vrátily některé knihy zabavené po vpádu vojsk Varšavské smlouvy. Bohužel jen zhruba jedna pětina knih. Změna nastala v počtu poboček knihovny. Dříve jich bylo dvacet a v devadesátých letech se počet snížil o čtyři pobočky. To zasáhlo i doposud nejrozsáhlejší pobočku na Pražském předměstí, ze které se knihovna musela vystěhovat z důvodu neshod s majitelem domu. Z toho polovina byly půjčovny většího rozsahu s delší a pravidelnější otevírací dobou. Druhá polovina poboček byly ty na kraji Hradce Králové, které měly otevřeno jen jednou týdně (Knihovna města Hradec Králové 2013, s. 88).

Důležitou událostí pro nevidomé občany Hradce Králové a okolí bylo zřízení speciální zvukové knihovny právě pro nevidomé. Stalo se tak 6.11.1990. K tomuto počínu

⁵ Knihovna města Hradec Králové. *Kulturní Hradec Králové*. Vyd. 1. Hradec Králové: Knihovna města Hradec Králové, 2013. ISBN 978-80-85059-47-2. s 75.

dopomohla pracovnice knihovny Jiřina Misíková, návrh také podpořil ředitel knihovny F. Vích. Naopak oddělení, se kterým se knihovna rozloučila v roce 1990, bylo oddělení politické literatury zavedené předchozím režimem (Knihovna města Hradec Králové 2013, s. 89).

V posledním desetiletí 20. století a v prvním desetiletí 21. století se ve světě a také v České republice rozmáhaly počítače a internet. Zájem lidí byl o informační služby, které by knihovna poskytovala veřejnosti. Mezi léty 1990-1993 fungovalo informační a studijní oddělení, zkráceně ISO. Od devadesátých let minulého století se tedy databáze uchovávají elektronicky. S informační činností úzce souvisely činnosti publikační. Knihovna vydávala výroční publikace o kulturních akcích a událostech. S modernizací souvisela inovace hudebního oddělení, kde se lidem povolil přístup do informačního centra. S inovacemi v knihovně si v tomto období, přišli na své i umělci výtvarného umění. Bylo zřízeno oddělení s výpůjčkami literatury týkající se právě výtvarníků (Knihovna města Hradec Králové 2013, s. 90).

Návštěvníci měli díky novým technologiím i přehlednější vyhledávání knih, protože byl zaveden systém tzv. automatizace a byly zřízeny online vyhledávací katalogy. Výhody to přineslo i pracovníkům knihovny, kteří měli přehled o půjčených dokumentech a mohli například prostřednictvím e-mailové adresy upomínat uživatele knihovny na nevrácené tituly. V roce 2010 byly čtenářům vydávány průkazky, které platily ve všech pobočkách (Knihovna města Hradec Králové 2013, s. 92).

Po revolučních událostech v roce 1989 začaly stoupat i snahy o hojně doplňování knih a fondů knihovny. Bohužel ale stouply i ceny knih. Knihy se nejhojněji doplňovaly v pobočkách, kde byla největší návštěvnost, což byly nejvíce knihovny v centru města. Například do knihoven v Březhradu nebo na Plácky se nové knihy nepořizovaly vůbec. Fondy v těchto knihovnách byly obohacovány z řad ústřední knihovny a jiných poboček. Opačným procesem doplňování knih bylo a stále je jejich vyřazování. Od roku 2006 se knihovna snaží, také pro malé prostory úložiště knih, o jejich protřídění. Například tituly darovala jiným knihovnám v kraji nebo pro tuto potřebu pořádala a dodnes pořádá bazary knih, kde si obyvatelé Hradce Králové a okolí mohou knihy odkoupit za velmi malý poplatek. Potřeby obyvatel a následná poptávka směřovala více na periodika s aktuálním děním než na knihy. Měly to za následek porevoluční události. Ovšem kolem roku 1995 až k přelomu nového tisíciletí naopak počet výpůjček rapidně

stoupl. Začátkem 21.století křivka nabrala opět směr klesající. Rozvíjely se moderní technologie a počítače, kterým dalo mnoho čtenářů přednost.

Knihovna držela krok s dobou. Pro potřeby veřejnosti nakupovala počítače, první takový byl do chodu zařazen v roce 1994. Webové stránky byl zřízeny po roce 1997. Protože z počátku nového století neměl počítač doma každý, lidé využívali tyto služby knihovny (Knihovna města Hradec Králové 2013, s. 95-98).

PRAKTICKÁ ČÁST

4 Akce pořádané knihovnou (shrnutí za léta 2015-2018)

V této kapitole představím akce, které knihovna v minulých letech pořádala. Zejména ty nejuspěšnější. Níže uvedený přehled byl vyhotoven proto, aby čtenář této práce získal povědomí a lépe tak rozuměl následujícím kapitolám.

4.1 Shrnutí za rok 2015

V tomto roce bylo knihovnou celkem uspořádáno 1472 kulturních a vzdělávacích akcí. Počet návštěvníků dosáhl čísla 40324. Do tohoto čísla nejsou zahrnuti návštěvníci výstav, toto platí u všech let popsanych v této kapitole. Výtvarné výstavy jsou úspěšné a ve velké míře navštěvované, ale nejsou statisticky sledovány. Od roku 2015 knihovna každý měsíc vydává „brožurku“ s programem akcí v podobě, v jaké jí vidáme i dnes. V roce 2015 bylo uspořádáno 894 besed pro školy a školky.

4.1.1 Akce pro dospělé

Mezi nejuspěšnější akce pro dospělé v roce 2015 patří koncerty Matyáše Nováka a komorních filharmoniků. Zahajovací koncert cyklu s názvem „Mladí královéhradečtí umělci hrají evropskou hudbu“ se konal 15. ledna 2015 od 18:00. Místo konání akce bylo přímo v hlavní budově knihovny ve víceúčelovém sálu CCV (Centrum celoživotního vzdělávání). Matyáš Novák, pocházející z Hradce Králové, je vážený umělec. Závěrečný, a tedy čtvrtý koncert tohoto cyklu se konal 9. dubna 2015 na stejném místě jako koncert zahajovací.

Dalšími úspěšnými akcemi byly ty cestopisné. Řadí se sem například cyklus „Sem Tam“, v rámci kterého se v únoru konala přednáška o Estonsku. Do tohoto přednáškového cyklu se řadí také přednášení o Mexiku, konané 11. března 2015. Jedna z dalších cestovatelských přednášek se konala 16. února 2015 a vedla jí Pavla Bičíková. Vyprávění o vysokých horách, buddhismu a tamní kultuře neslo název „Horní Dolpo – Himaláje“ a bylo dokresleno fotografiemi.

Fytoterapie a aromaterapie, tyto dva druhy alternativní medicíny byly tématem velice oblíbeného cyklu seminářů, který vedla specialistka v oboru Pavla Kurková. Místo konání bylo ve víceúčelovém sále přímo v knihovně, kde se pořádá velké množství těchto akcí. První ze tří seminářů se konal v lednu a podtitul zněl „Olivová sklizeň na Krétě“. V únoru následovalo pokračování, tentokrát se zaměřením na byliny a

podtitulem „Putování do bylinkových rájů“. Tématem třetího semináře bylo cestování a způsob využití aromaterapie a fytotherapie při této aktivitě. Z moderních lékařských disciplín návštěvníky zajímala také psychosomatika, které byly věnovány podzimní měsíce roku 2015. Úvodní přednáška z tohoto cyklu se konala v září ve víceúčelovém sále v Knihovně města Hradec Králové a vedl ji MUDr. Josef Štěpánek. V průběhu roku se konaly akce s názvem „Setkání s literaturou“, kde byly ve zvukové knihovně nevidomým představovány nové tituly. Vstup byl bez poplatku a akce se staly oblíbenými a navštěvovanými. Lidé si také oblíbili akce s názvem „Bazar knih“, kde jsou za malý poplatek prodávány vyřazené knihy z knihovny. Úspěšnou akcí v roce 2015 byly „Dny Lotyšska“, konané 3. a 4. června 2015. V rámci těchto dvou dnů byly návštěvníkům k dispozici kulinářské workshopy, kvízy, soutěže, cestopisné a kulturní přednášky, a to všechno, jak název napovídá, se týkalo státu Lotyšsko.

Z řad akcí pro seniory se v roce 2015 uskutečnily kurzy v rámci cyklu „Letní univerzita pro seniory Hradec Králové II“. Tyto kurzy nesly téma evropského umění a přednášející byla PhDr. Jana Jebavá. Prvním tématem byl italský malíř Sandro Botticelli. Výukovou formou nebyly pouze přednášky, ale také komentované vycházky. Tyto kurzy pro seniory byly pořádány ve spolupráci s informačním střediskem Europe Direct.

4.1.2 Akce pro děti a mládež

U příležitosti Dne Země se 20. dubna od 15 hodin konala v budově knihovny stejnojmenná akce pro děti a jejich doprovod. Program připravilo komunitní centrum Amaro Phurd – Pražská ve spolupráci s Knihovnou města Hradec Králové. Zahrnoval hry, soutěže a úkoly se společným tématem naše Země, kde se návštěvníci dozvěděli, jak jí chránit a neubližovat. V září se uskutečnila akce „Noc vědců“. Místo konání byla opět hlavní budova knihovny a návštěvníci, především děti s doprovodem rodičů, si mohly vyzkoušet různé experimenty. Protože děti jsou tvořivé bytosti, knihovna pro ně v roce 2015 pořádala pravidelné výtvarné dílny. V některých měsících se tyto dílny konaly vícekrát, například v červnu nebo v říjnu se konaly třikrát měsíčně.

4.2 Shrnutí za rok 2016

Celkový počet akcí pro veřejnost v roce 2016 byl 1508 s celkovým počtem návštěvníků 41755. Je to tedy více než v předešlém roce, hlavně díky lepší propagaci a doporučení od návštěvníků. Také stoupl počet besed pro školy a školky, těch v roce 2016 bylo 936.

4.2.1 Akce pro dospělé

V roce 2016 to bylo 120 let od otevření Knihovny města Hradce Králové pro veřejnost. V rámci tohoto výročí pořádala Knihovna města Hradec Králové několik akcí v průběhu celého roku. První z nich nesla název „Čapek zamilovaný“ a konala se 22. června na Malém náměstí v Hradci Králové. Scénické čtení bylo v režii Divadla Jesličky a přineslo divákům pohled na studentská léta Karla Čapka strávená právě v Hradci Králové. Další literární podvečer se konal 6. září tentokrát na schodech před Gymnáziem J.K. Tyla. Místo konání bylo příznačné, protože na této škole studoval Zbyněk Hejda, a právě jemu tato akce s názvem „Nehoříš-li básní“ patřila. Pan Hejda byl hradecký rodák, básník a signatář Charty 77. Akce byla připravena ve spolupráci s Divadlem Drak a jedním z těch, kteří básně předčítali, byl dnes již bývalý primátor města MUDr. Zdeněk Fink. Poslední akce tohoto cyklu se uskutečnila 3. října v kině Bio Centrální. Jak název Vzpomínky Viktora Fischla napovídá, program byl zasvěcen právě tomuto hradeckému rodákovi. Diváci si zde mohli poslechnout předčítání z jeho knihy Hrací hodiny v podání Moniky Janákové a Karla Peška. Velká událost, která se konala 17. května na střeše hlavní budovy knihovny, byl koncert hudební skupiny O5 a Radeček. Koncert se konal v rámci turné Na střeších. I v roce 2016 byla velká účast na cestopisných akcích. Akce „Den Nizozemska“ se konala 25. května a návštěvníci si mohli poslechnout poutavé přednášky, zasoutěžit v tematickém kvízu nebo vyzkoušet své dovednosti v rámci květinových workshopů. Úterý 22. listopadu patřilo pro změnu našim „bratrům“. Konala se totiž akce s názvem „Den Slovenska“. Akce s názvem „Přes Pobaltí do Petrohradu“ se konala 6. prosince v literární kavárně, která se nachází v hlavní budově knihovny. Přednášku vedli studenti Gymnázia J.K. Tyla a vyprávěli své zážitky z cesty do Petrohradu, přednes byl doplněn fotografiemi. Křest knihy je vždy akce úspěšná. Dne 14. července se v knihovně křtila kniha Tajemný průvodce strážce bojiště a akce se zúčastnili i vojáci, o kterých se v knize píše.

4.2.2 Akce pro děti a mládež

Někteří návštěvníci dětského oddělení preferují knihu psanou formou komiksu. Knihovna pořádala akci s názvem „Komiksový klub-Star Wars na vlastní kůži“ 23. února v dětském oddělení. Další takový „Komiksový klub“ se konal 12. dubna a tentokrát s podnázvem „Batman versus Superman“. „Letní kino pro děti“ byla akce přídáná k příležitosti začátku letních prázdnin. Promítání filmu se konalo v zahradě knihovny. Protože výtvarné dílny pro děti se těšily velkému zájmu, byly pořádány i

v tomto roce. Ve spolupráci s koupalištěm Flošna knihovna v letních měsících pořádala akce s názvem „S knihovnou na Flošnu!“. Na koupališti se pak pod vedením pracovníků knihovny konaly soutěže a hry pro děti.

4.3 Shrnutí za rok 2017

Rok 2017 v číslech vypadal následovně. Celkem bylo uspořádáno 1576 vzdělávacích a kulturních akcí. Celkový počet návštěvníků činil 41729 osob. Na organizaci akcí se podílelo informační středisko Europe Direct. V tomto roce byl nově dotvořen prostor pro mládež a otevřen klub Asgard, kde se děti mohly setkávat a zapojit se do poskytovaného programu. Pracovníci knihovny pořádali program pro děti ve Fakultní nemocnici v Hradci Králové, kdy dětem četli nebo s nimi tvořili výtvarná díla.

4.3.1 Akce pro dospělé

Mezi nejoblíbenější akce patřilo v roce 2017 „Listování“, jehož autorem byl Lukáš Hejlík. V březnu bylo „Listování“ s Lukášem Hejlíkem na téma „Ernest Hemingway: Mít a nemít“ a diváky přeneslo do třicátých let v Americe. Podruhé neslo listování název „Už je tady zas (Timur Vermes)“ a tentokrát se týkalo německého diktátora Adolfa Hitlera. V prosinci si návštěvníci mohli poslechnout přednášku Věry Sosnarové, neobyčejné ženy, která přežila vězení v sovětském gulagu. Její životní příběh sepsal J. Kupka v knize Krvavé jahody. Další výjimečná akce „Den mozku“ se konala 9. března a lidé měli příležitost pomocí speciálního přístroje, monitorovat činnost mozku a pomocí síly myšlenek rozhybat předmět. Přednášky o Hradci Králové, o minulosti města, o jeho architektuře a známých osobnostech, patřily stejně jako dnes, i v roce 2017, mezi ty nejvyhledávanější. Jedna z nich se konala 7. února v hlavní budově knihovny a nesla název „Hradec Králové v době renesanční“. Tématem přednášky byla architektura a umění v Hradci Králové v době před třicetiletou válkou.

4.3.2 Akce pro děti a mládež

V roce 2017 pokračovalo pořádání akcí, které měly v minulých letech velkou návštěvnost, jako například výtvarné dílny pro děti. Také pokračovaly letní akce „S knihovnou na Flošnu!“. Dne 19. září se konal „Komiksový klub“ na téma „Žlutý svět“, bylo zde tedy vše o proslulé rodině Simpsonových. Děti si mohly nakreslit vlastní komiks, zazpívat úvodní znělku nebo ochutnat do žluta laděné pochutiny. Pobočka v Kuklenách pořádala 3.-4. listopadu „BOoK Noc“, tedy akci pro starší děti od 14 let. Program se týkal fantasy a sci-fi světa do něhož byly laděny kvízy, filmy, hry anebo

přednášky. Nejmladší návštěvníci knihovny si velmi oblíbili akce s názvem „Čteme dětem v knihovně“.

4.4 Shrnutí za rok 2018

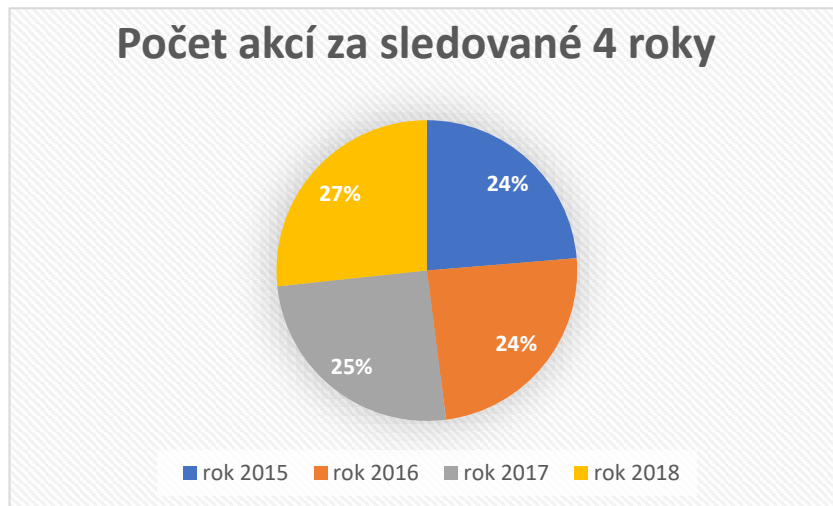
V roce 2018 je celkové číslo akcí knihovnou uspořádaných největší za všechny čtyři roky a to 1658 akcí. Akcí se konalo o 82 více, než v minulém roce. Akcí pořádaných pro děti bylo podstatně více, tedy 1228 a akcí pro dospělé bylo uspořádáno 430.

V tomto roce se konal den otevřených dveří ku příležitosti pátého výročí otevření nové ústřední budovy knihovny.

4.4.1 Akce pro dospělé

Tuto podkapitolu začneme jednou z nejúspěšnějších akcí roku 2018. Tou se stalo „Povídání o čtyřech dohodách s Jaroslavem Duškem“ konané 9. listopadu od 13 hodin ve víceúčelovém sále. Dne 19. června se konalo „Listování“ s Lukášem Hejlíkem, které díky oblibě u návštěvníků pokračuje z minulého roku. Tentokrát na téma: „Co by můj syn měl vědět o světě“. V průběhu roku 2018 se konal cyklus přednášek „Toulky minulostí města Hradce Králové“. Jedna z přednášek z tohoto cyklu se konala 15. února pod vedením prof. PhDr. Františka Musila, CSc. A navazovala na přednášku z roku 2017. Tentokrát byl tématem Středověk, zejména to, jak se v tomto období formovaly dějiny města Hradce Králové. Z dějepisných přednášek měl také kladný ohlas cyklus přednášek „První republika“. První díl tohoto cyklu s názvem „Národ v čase“ se konal 29. ledna a přednášku vedla Mgr. Simona Šimonová. Druhý díl „Práce, věda, stavění“ se konal 14. února též pod vedením paní Šimonové.

Počet akcí za sledované 4 roky

Graf 1: Počet akcí za sledované 4 roky

5 Anketa, její výsledky a shrnutí

Po dohodě s vedením městské knihovny, především s paní ředitelkou magistrou Barborou Čížinskou, byl vypracován anketní lístek. Odpovědi na tyto otázky pomohou pracovníkům knihovny a pořadatelům akcí s jejich tvorbou a programem v budoucnu. Také poslouží jako zpětná vazba.

Anketa je nevelkého rozsahu. Obsahuje čtyři jednoduché otázky. Hlavním důvodem je efektivnost a účelnost otázek. Nechceme návštěvníky s dotazy obtěžovat dlouho. Dalším důvodem je fakt, že mnoho akcí je pořádáno pro děti a mládež. Otázky jsou tedy sestrojeny jednoduše, tudíž na ně mohou snáze odpovědět i děti. Průzkum je anonymní. Odpovědi jsou sbírány prostřednictvím papírových letáčků umístěných na hlavním sídle Knihovny města Hradce Králové a na všech jejích pobočkách. Dále byl pro tuto potřebu vytvořen online dotazník, který je umístěn na internetových stránkách knihovny a na sociální síti Facebook, kde má knihovna svůj profil.

Znění anketních otázek:

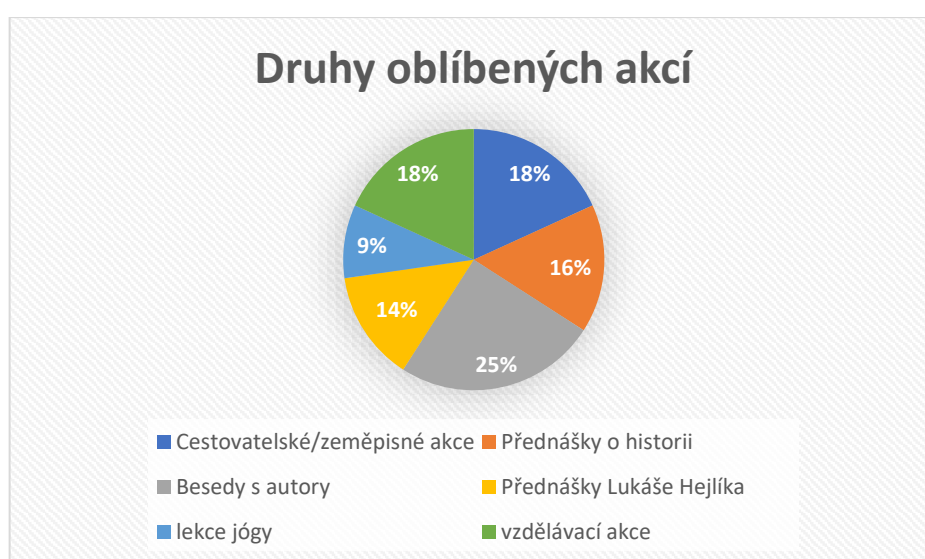
- Jakým prostřednictvím jste se o našich akcích dozvěděl/dozvěděla?
- Co se Vám na akcích líbí, či jaký druh akcí vás baví?
- Je zde něco, co vás na akcích naopak nepříjemně překvapilo?
- Co byste uvítal/uvítala nového? Máte pocit, že je něco, co v našem programu chybí?

Anketa byla pro zaznamenání odpovědí přístupna v online verzi. Původní plán se také sestavoval z kladení daných otázek návštěvníkům přímo na akcích konaných v měsíci březnu. Kdy bych se akcí zúčastnila a s návštěvníky pohovořila. Vzhledem k situaci, kdy byla knihovna většinu času uzavřena kvůli pandemii a dané akce se také nekonaly, jsem zvolila elektronickou verzi záznamu odpovědí. Doba trvání ankety byla tři měsíce od 1.3. 2020 do 31.5.2020. Anketa je kvalitativní, nikoliv kvantitativní. Celkový počet zaznamenaných odpovědí je 50.

Co se týče první otázky dotazníku, odpovědi jsou tu rozmanité. V této otázce jsme se dotazovali návštěvníků, jakým způsobem se o akcích dozvěděli. Zde elektronické zdroje převládají nad tištěnými. Největší počet odpovědí odkazuje na platformu Facebook. Druhý nejvyšší počet odkazuje na webové stránky knihovny. Třetím nejrozšířenějším způsobem propagace jsou nástěnky přímo v budově Knihovny města Hradce Králové.

Papírová brožurka viz kapitola 7.1 je v počtu odpovědí na čtvrtém místě. Graf, který znázorňuje způsob, jakým se návštěvníci o akcích dozvěděli je umístěn v kapitole sedm.

V druhé otázce jsme se ptali, jaký typ akcí návštěvníci vyhledávají. Zhruba stejný počet odpovědí odkazoval na akce cestovatelské, vzdělávací přednášky a přednášky o historii Hradce Králové a přítomné architektuře. Nejvíce respondentů odkazovalo na akce typu beseda s autory, či jinými známými osobnostmi. Lukáš Hejlík a jeho přednášky jsou také ve velké oblibě. Mnoho návštěvníků kurzů jógy na střeše knihovny zde poznamenalo, že si těchto akcí cení.

Graf 2: Druhy oblíbených akcí

Třetí otázka dávala respondentům možnost vyjádřit svůj názor nad tím, co se jim na akcích nelíbí. Drtivá většina respondentů nic špatného na veřejných akcích nespatriila. Sedm odpovědí představovalo stížnost na plnou kapacitu akce. Malé procento odpovědí poukazovalo na problémy s Wi-Fi připojením. A v ojedinělých případech daná akce nespnila očekávání návštěvníka jako například u této odpovědi, kterou cituji z dotazníku: „očekávání významných osobností z upoutávky - na místě pouze záznam.“ Zde příkládám graf s procentuálním rozložením odpovědí u třetí otázky dotazníku.

Graf 3: S čím byli návštěvníci nespokojeni

Ke čtvrté otázce dotazníku graf nebyl vytvořen. Odpovědi jsou velice rozmanité a jsou většího rozsahu. Do grafické podoby by se tedy hůře zanášely. Tato část ankety je podrobně rozebrána v kapitole sedm.

6 SWOT analýza

SWOT analýza je jednou z důležitých částí marketingu a jeho plánování, a proto jsem si ji vybrala k identifikaci situace v knihovně. SWOT analýza se zaměřuje na čtyři oblasti, kterými jsou: silné stránky, slabé stránky, příležitosti a hrozby. Při sestavování analýzy jsem vycházela převážně z výsledků ankety, které jsem sbírala v rámci dotazníku. Touto analýzou se snažím najít možnosti, jakým směrem by se knihovna a její akce mohly dále rozvíjet.

SWOT analýza	
Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none">• Opakování úspěšné akce• Kavárna přímo v knihovně• Zázemí pro pořádání přednášek a akcí• Pravidelná klientela	<ul style="list-style-type: none">• Absence dětského koutku• Vzdálenost knihovny od MHD• Placené parkoviště
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none">• Online propagace akcí (Instagram, Facebook)• Uspořádání akcí na nová témata (zahradničení, akce pro matky s dětmi)• Vzrůstající zájem lidí v HK o akce podobného typu• Akce na téma zdravého životního stylu a zdravého stravování• Pořádání akce ve více termínech	<ul style="list-style-type: none">• Omezená kapacita sálu• Obavy lidí ze současné situace (pandemie)• Obdobné akce pořádané ve Studijní vědecké knihovně v HK

Tabulka 1: SWOT analýza

Silné stránky

Silné stránky jsou takové položky, které mají pozitivní vliv na dění knihovny a na základě kterých si knihovna udržuje a upevňuje vysoký standard akcí. Mezi silné stránky Knihovny města Hradce Králové jsem zařadila například „Pravidelné opakování akcí o které je dlouhodobě zájem“. Mezi ně patří například akce na téma cestování, během kterých dojde na ochutnávky jídla z dané země, fotodokumentace a další představení země (Dny Bulharska, aj.). Nebo hojně navštěvovaná akce Listování s Lukášem Hejlíkem. S tím je i spojen další faktor – „Pravidelná klientela“. To jsou lidé, kteří knihovnu a její akce navštěvují pravidelně a rádi se do knihovny vrací opakovaně. Další silnou stránkou knihovny je sál pro pořádání přednášek, který je vybaven moderní technikou. Další silnou stránkou je možnost občerstvení přímo v budově knihovny, kde se nachází kavárna.

Slabé stránky

Slabé stránky jsou opakem těch silných. Prostřednictvím slabých stránek má knihovna možnost zjistit, co by měla udělat lépe a v čem není tak silná. Na základě SWOT analýzy bylo zjištěno, že slabou stránkou je absence dětského koutku. Tato odpověď v dotazníku na otázku „Co byste uvítal/a nového?“ se objevila několikrát. Otázkou je však, zda by daný dětský koutek nerušil probíhající přednášku. Případné umístění dětského koutku bych nechala na zvážení vedení Knihovny města Hradce Králové. Jelikož podstatnou částí návštěvníků přednášek jsou starší lidé, jako slabou stránku jsem do analýzy zařadila vzdálenost MHD zastávky či placené parkoviště před vchodem do knihovny.

Příležitosti

Příležitosti jsou možnosti, kterých knihovna bude chtít využít ve svůj prospěch, aby tak zvýšila počet návštěvníků a zkvalitnila pořádané akce. Příležitosti často souvisí se silnými stránkami, ze kterých vycházejí. Příležitostí je například soustředit se na zlepšení online propagace, konkrétně založení sociální sítě Instagram, který se stává populárním sociálním médiem a mohl by sloužit k lepší propagaci akcí. V dnešní době je populární téma zdravého životního stylu, což by mohla knihovna využít a zařadit do programu více akcí na toto téma. V anketě se objevily i oblasti témat, na které v knihovně ještě nebyla uspořádána žádná akce. Jsou to například zahradničení nebo ochutnávky kávy, která ke knihám a čtení bezesporu patří. Jelikož je kapacita

přednáškového sálu omezena, je možné pořádat konkrétní úspěšnou akci ve více termínech.

Hrozby

Hrozby jsou faktory, u kterých by měla knihovna být na pozoru a snažit se daná rizika eliminovat, aby nedocházelo k tomu, že knihovna ztratí zákazníka. První hrozbou je omezená kapacita přednáškového sálu. S narůstajícím zájmem lidí o dané akce by mohl nastat problém v omezeném počtu míst k sezení na dané přednášce. I já osobně jsem se zúčastnila jedné akce, kde vedení muselo improvizovat a do sálu donést ještě několik židlí navíc, i přesto na některé návštěvníky se místo k sezení nedostalo. Východiskem této hrozby by mohlo být to, že se daná akce bude pořádat ve více termínech. Další hrozbou je současná pandemická situace, kdy byl chod knihovny na několik měsíců uzavřen a všechny akce musely být zrušeny. Nyní by se lidé mohli obávat možné nákazy a přestat navštěvovat vnitřní veřejné prostory Knihovny města Hradce Králové. Jako hrozbu také hodnotím jinou instituci v Hradci Králové, a to konkrétně Studijní a vědeckou knihovnu v Hradci Králové, kde jsou podobné akce také pořádány.

7 Návrh inovace na základě ankety

Návštěvníci jak knihovny, tak akcí knihovnou pořádaných, měli možnost vyplnit dotazník, ve kterém vyjádřili, jak jsou s akcemi spokojeni. Na základě těchto odpovědí je v rámci této bakalářské práce vypracován návrh na inovaci a zkvalitnění veřejných akcí pořádaných knihovnou. Půjde o návrh, co přinést do programu nového, jakou tematiku rozšířit nebo co naopak eliminovat.

7.1 Propagace veřejných akcí a návrh na inovaci

Pro propagaci akcí pořádaných Knihovnou města Hradce Králové využívá vedení knihovny četných prostředků. Jednou měsíčně je vydáván papírový prospekt „Program akcí“, kde je na úvodní straně vždy uveden aktuální měsíc a rok. Obsah je rozdělen do částí, některé jsou stálé (Výstavy, Další pořady), jiné podtituly jsou proměnlivé (např.: Aktuality, Připravujeme na rok 2019). V této brožuře jsou přehledně shrnuty všechny akce, které se budou daný měsíc konat. Brožura je každý měsíc umístěna v hlavní budově knihovny, na jejích pobočkách, ale i v dalších institucích města, se kterými knihovna spolupracuje jako například: Univerzita Hradec Králové, Nové Adalbertinum, Filharmonie Hradec Králové, Divadlo Drak, Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové, informační centra a mnoho dalších.

Obrázek 2: Titulní strana brožury

Jedním z dalších propagačních míst je vitrína umístěná v podchodu u kina Centrálu, kde je umístěn také program pořádaných akcí a některé významnější akce jsou tam popsány podrobněji. Zde prochází denně velké množství lidí a důležité informace se tak dostanou k lidem blíže. Knihovna spolupracuje s Magistrátem města Hradce Králové a ten vydává týdeník Radnice, který je bezplatně doručován všem obyvatelům města. Zde jednou měsíčně vycházejí příspěvky Knihovny města Hradec Králové. Program akcí je každý měsíc aktualizován a umístěn na internetových stránkách Magistrátu města Hradce Králové a Infocentra Hradce Králové. Akce jsou také propagovány ve spolupráci s Českým rozhlasem Hradce Králové.

Město Hradec Králové vydává měsíčník Escape, který je zdarma a je určen pro všechny obyvatele města. Uveřejňují se v něm kulturní akce konané v Hradci Králové a umístit sem své pozvánky na akce mohou různé kulturní instituce. Město tak napomáhá tomu, aby se kultura dostala snáze mezi lidi.

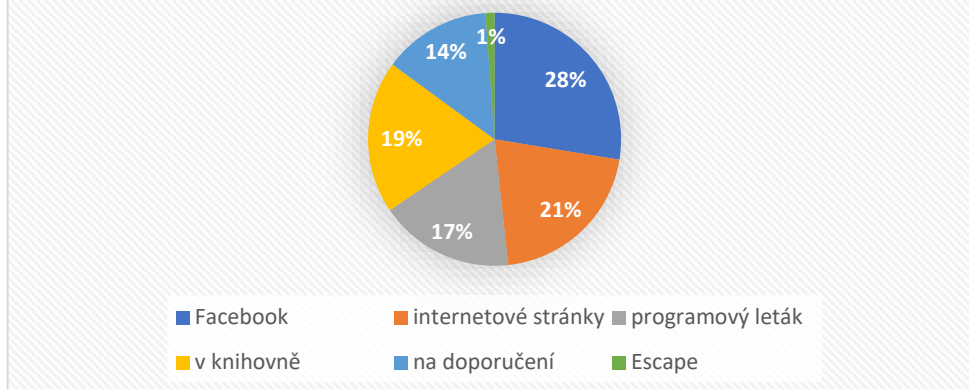

Obrázek 3: Titulní strana Escape

Dalším prostředkem propagace, který má v této době velké pole působnosti hlavně u mladší a střední generace, jsou sociální sítě. Knihovna využívá sociální síť Facebooku, kde na svém profilu uveřejňuje důležité informace pro návštěvníky a tvoří pozvánky na akce v podobě facebookové události. Tento profil má přes 3200 sledujících a snadno se tak informace dostanou k lidem. Sociální sítě jsou v dnešní době nejlepším prostředkem propagace nebo reklamy. Po konání akcí jsou zde uveřejněny fotografie nebo krátká shrnutí.

Propagací veřejných akcí jsem se zabývala v první otázce ankety. Zde jsem se chtěla doptat návštěvníků, jakým způsobem se o akcích dozvěděli. Důraz první otázky byl tedy kladen na zdroj informací o konaných událostech, které knihovna pořádala. Nejvíce odpovědí od návštěvníků (20) odkazuje na platformu Facebook. Knihovna zde má svůj profil a skrze tvořené „události“ informuje lidi o daných akcích viz popis stávajících forem propagace výše. Druhý nejvyšší počet odpovědí (16) dosáhly internetové stránky knihovny, kam knihovna také vkládá důležité informace ohledně akcí pro veřejnost.

Jakým způsobem se návštěvníci o akcích dozvěděli

Graf 4: Způsob propagace

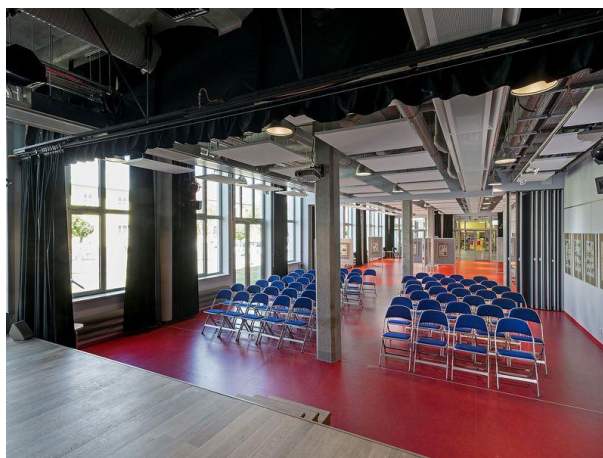
Skutečnost, že nejvíce návštěvníků získává přehled o daných akcích prostřednictvím internetu a sociálních sítí nám ukazuje směr, jakým se vydat při zkvalitnění propagace. Cílem je informace ohledně jednotlivých událostech dostat co nejvíce mezi lidi. Během posledních let se po světě rozšířila sociální síť, která má nyní větší oblíbenost a návštěvnost u uživatelů, než je sociální síť Facebook. Název této platformy je Instagram. Rozšířena je především u mladé a střední generace. Na Instagramu je důraz kladen na uveřejňování fotografií a videí. K danému vizuálnímu příspěvku majitel tohoto účtu připiše tzv. popis, kde sdělí myšlenky nebo informace. Tento popis však není podmínkou uveřejnění příspěvku na Instagramu. Zřízení instagramového profilu by dle mého názoru rozšířilo spektrum propagačních prostředků. Knihovně by tak tento profil dopomohl k oslovení většího množství lidí. V mém okolí, a zajisté nejen zde, se vyskytuje mnoho případů, kdy daný člověk nevlastní facebookový účet, ale ten instagramový ano. Další výhodou sociální sítě Instagram je jednoduchá ovladatelnost, příspěvek může být uveřejněn během několika minut. Je zde i možnost zviditelnění profilu, tato služba je zpoplatněná. Zaručí majiteli daného účtu to, že se jeho příspěvky budou častěji zobrazovat nebo se budou zobrazovat i lidem, kteří tento účet prozatím nesledují. To by mělo za následek získání většího počtu sledujících a informace by se rozšířily mezi více lidí.

7.2 Veřejné akce pořádané městskou knihovnou a návrh na inovaci

Veřejné akce, které Knihovna města Hradec Králové pořádá mají dlouholetou tradici, některé z nich si získaly stálé návštěvníky. Mnoho akcí se pořádá opakovaně, mění se například jen aktuální téma akce (Listování s Lukášem Hejlíkem, Výtvarné dílny pro děti, Noc s Andersenem, Muzikoterapie/Muzikorelaxace). Dalším druhem akcí jsou akce jednorázové, většinou konané v souvislosti s určitou situací či aktuálním děním. V kapitole 5 – výsledky ankety jsme se dozvěděli, že mnoho respondentů jsou s programem plně spokojeni a nic by neměnili. Část odpovědí poukazuje na lehkou nespokojenost s určitými, většinou organizačními záležitostmi.

7.2.1 Organizační záležitosti

Celkem 9 návštěvníků akcí bylo nespokojeno s naplněním kapacity při konání přednášek. V tomto případě by bylo vhodné přednášky, u kterých se předpokládá obsáhlejší návštěvnost, například po zkušenostech z předešlých akcí, koncipovat do větších prostor. Pro tuto příležitost se nabízí přednášková aula v prostorách Univerzity Hradec Králové. Další možností je uspořádání dané přednášky ve dvou termínech. Tato možnost by řešila zachování místa konání, kterým je nejčastěji víceúčelový sál CCV (Centrum celoživotního vzdělávání) přímo v prostorách knihovny. Knihovna se nově začlenila do prodeje vstupenek přes portál HK Point, kde bude možné zakoupit vstupenky na určitá představení. Informace o počtu návštěvníků budou tedy známy s předstihem podle počtu prodaných lístků.

Obrázek 4: Sál CCV (Centrum celoživotního vzdělávání)

Knihovna se začleňuje do

**Na tomto hradeckém
vstupenkovém portálu si můžete
nově zakoupit online
vstupenky na vybrané akce
Knihovny města Hradce Králové.**

- možnost zakoupení online z pohodlí domova prostřednictvím systému HKPoint na adrese www.hkpoint.cz
- snadnější přístup k předprodejovým akcím knihovny
- koupit vstupenku můžete u infopultu v ústřední půjčovně knihovny a nově také v jakémkoli informačním centru HK (více na www.hkpoint.cz/cs/prodejni-mista)

Aktuální předprodejové akce:

(v prodeji od 1. 3. 2020)

Gočár v Šumných městech s Davidem Vávrou
(přednáška s besedou, 19. března, od 18:00,
víceúčelový sál CCV, Wonkova 1262/1a)

Lukáš Hejlík - Bítevní Pole
(divadelní představení, 6. dubna, od 18:00,
víceúčelový sál CCV, Wonkova 1262/1a)

Více informací na www.knihovnahk.cz/aktuality.

Obrázek 5: Oznámení prodeje vstupenek přes HK Point

Několik odpovědí pramenilo očividně od rodičů malých dětí. Tyto poznámky byly spíše prosbami o vytvoření menšího dětského koutku v zadní části přednáškového sálu. Zatímco rodiče by se tedy mohli věnovat přednášce či besedě, potomci by si v případném dětském koutě hráli. Tato organizační změna by nebyla finančně náročná. Počet návštěvníků by tím mohl vzrůst. Je ale důležité zvážit fakt, zda by hrající si děti přednášejícího a jeho posluchače nevyrušovaly. Další možností je pořádat například jednou do měsíce vybrané přednášky pro matky s malými dětmi. Zde se bude počítat s drobným vyrušením jako je pláč či dětské mluvení. Některé z těchto akcí by mohly být i tematicky koncipovány pro rodiče, například o mateřství, výchově dětí či dětské výživě. Podobné uspořádání má hradecké kino Bio Central. Zde se jednou měsíčně ve středu promítá film určený matkám s dětmi v kočárku či šátku v rámci pravidelné seance Baby bio.

Malé množství respondentů v dotazníků poukázalo na problém s Wi-Fi připojením. V dnešní době se bez internetového připojení obejde malé procento lidí. V případě přednášky si posluchači díky připojení mohou dohledávat informace v průběhu akce.

7.2.2 Program a téma akcí

Anketu vyplnili i senioři. Na tuto skutečnost poukazují některé odpovědi. Je zde prosba o zařazení výtvarných, či kutilských akcí do programu veřejných akcí. Jako jsou pořádány dílničky pro děti, tak v podobném duchu by se pořádaly dílny pro seniory. Mnoho seniorů jsou prarodiči a často hlídají své vnoučata, málokdo z nich by však vědělo, jak poskytnout batoletě, nebo malému dítěti první pomoc v případě, kdy by se stala nehoda. V rámci těchto aktivit pro seniory by mohl být uspořádán kurz první pomoci malým dětem. Knihovna pořádá pro seniory celou řadu přednášek prostřednictvím Univerzity pro seniory. Tyto akce by byly zaměřeny na praktické činnosti. Nyní cituji jednu odpověď z dotazníku: *„praktické dovednosti pro seniory - kupř. techniky malování, ruční práce, využití volného času ve společnosti podobně zaměřených osobností - ne každý je celoživotně hradečák a tak je náročné v důchodu najít nové přátele mimo bývalé pracoviště. „*

Mnoho návštěvníků má čtení knih spojeno s konzumací kávy. Rádi by se o této surovině dozvěděli více. Tuto skutečnost jsme zaznamenali v rámci dotazníku, kdy někteří respondenti projeví zájem o přednášku o kávě, její historii, pěstování, či samotné přípravě nápoje. Ideálně, kdyby bylo doplněno o ochutnávky. Dle zjištěných informací by tedy o takovou akci byl větší zájem.

Téma zdravého životního stylu a zdravého stravování se momentálně stává populárnější než kdy dříve. V dotazníku jsme v této souvislosti také zaznamenali některé odpovědi. Většina z nich byla prosbou o zařazení do programu přednášky o zdravém stravování. Také byly vzneseny požadavky na přednášky týkající se vegetariánství či veganství. K tomuto alternativnímu způsobu stravování se připojuje čím dál více lidí po celém světě. Podobné akce už knihovna pořádala v minulých letech. Bude tedy přínosné toto téma zařazovat do programu znovu, nebo uspořádat cyklus přednášek o veganství. Jak je zřejmé z dotazníku, o toto aktuální téma je zájem.

8 Výstup: autor práce jako pořadatel akce

Tato kapitola praktické části bakalářské práce bude věnována uspořádání akce, nejen pro návštěvníky knihovny. Typ akce, její náležitosti i uspořádání, to vše bude vycházet z požadavků návštěvníků. Návštěvníci měli možnost tyto podněty zaznamenat v anketě viz kapitola pět. Pokusím se do harmonogramu přednášky zakomponovat co nejvíce připomínek a žádostí návštěvníků a prakticky tak znázornit možnosti inovace knihovně navrhované v kapitole praktické části práce sedm. Projektová část bude tímto kompletně propojena a v plné návaznosti.

8.1 Prvotní myšlenka, výběr tématu akce

Jak při plánování samotné přednášky, tak při tvorbě doprovodného programu a okolností, čerpám z odpovědí od návštěvníků. Hlavním důvodem je teoretická doporučení převést do praxe.

Více respondentů v anketě vyplnilo, že by se rádi zúčastnili přednášky o kávě. K rozhodnutí přispělo také to, že i mně je téma kávy blízké. A nemalou roli ve výběru tématu přednášky sehrál fakt, že znám z předešlých let člověka, jež vlastní kavárnu a s přednáškami o kávě má dlouholeté zkušenosti. Přednáška by ideálně mohla být spojená například s ochutnávkou více druhů kávy či jakoukoliv její konzumací, která pouhá slova promění v zážitek větších rozměrů. Jak se zdá, tento nápoj má mnoho lidí se čtením a knihami silně spjato. Takto vzniklo téma veřejné akce, kterou v rámci projektové části práce uspořádám.

8.2 Postup, přípravy

Určování typu akce a tvorbu jejího obsahu a názvu konzultuji s vedením knihovny. Místo konání akce bude Víceúčelový sál CCV (Centrum celoživotního vzdělání) v přízemí knihovny. Den a čas byl po domluvě stanoven na 26.10.2020. v 17 hodin.

V den konání akce připravím v přednáškovém sále čtyřicet míst k sezení, jelikož tolik se bude přednášky účastnit hostů. Sestavení míst bude rozděleno na polovinu s uličkou uprostřed. Prodej vstupenek probíhá přes portál HK Point, kde knihovna nedávno začala vstupenky na své akce prodávat. Tímto jsme přešli situaci, že by na akci přišlo více než čtyřicet lidí. Přednášející bude mít na vyvýšeném místě vpředu k dispozici více

stolů pro přípravu kávy. K dispozici bude data projektor, jelikož má přednášející k přednesu připravenou prezentaci. Mikrofon pro lepší ozvučení bude připraven k použití v případě, kdyby bylo málo slyšet (zvuková zkouška proběhne v dostatečném předstihu před přednáškou). Přednáškový sál bude pro návštěvníky otevřen hodinu před začátkem přednášky, tedy v 16 hodin, do této doby musí být vše připraveno. Jelikož jsme v dotazníku zaznamenali skutečnost, že někteří účastníci akce měli problém s internetovým připojením, proberu tento problém s vedením knihovny. V den přednášky by tak mělo být Wi-Fi připojení v pořádku.

Další přípravy, a to přípravy dětského koutku rozeberu v následující kapitole 8.3 Doprovodný program pro děti návštěvníků akce.

8.3 Doprovodný program pro děti návštěvníků akce

Mezi respondenty byli i rodiče dětí, které se často mnoha akcí nemohou zúčastnit, protože nemají hlídání pro své ratolesti. I tuto skutečnost jsem se rozhodla zohlednit. Pro účely hlídání dětí bude v předsálí umístěn provizorní dětský koutek s doprovodným programem a dozorem. Možnost umístit sem své dítě budou mít rodiče, jejichž potomek je ve věku od tří do osmi let. Dohled nad dětmi bude mít studentka pedagogické fakulty oboru učitelství pro první stupeň. V rámci úspor a nepřekročení rozpočtu jsem o tuto funkci požádala svou kamarádku, která se funkce ujme dobrovolně a bez nároku na peněžní odměnu. Program pro děti během konání přednášky se bude skládat z loutkového divadla (30-40 minut), společenských her po menších skupinkách vytvořených podle věku dětí a kreativní či výtvarné části, kdy budou pro děti připraveny omalovánky (pro mladší děti) a zábavné úkoly na papíře (pro starší děti).

Kapacita tohoto dětského koutku byla po domluvě stanovena na počet dvanácti dětí. Zájemci o tuto možnost se budou hlásit na mém telefonním čísle, které bude uvedeno na pozvánce, pohlídám si tak nepřekročení kapacity.

8.4 Přednášející

O přednášku se postará poskytovatel, který v Hradci Králové podobné služby nabízí a vlastní kavárnu café Na kole v centru města Hradec Králové. Požádala jsem pro tento účel kavárnu café Na kole, protože se s majitelem znám z osobního života. S přednášejícím jsem se na všech detailech domluvila, určený termín mu vyhovuje. Po

této domluvě byl stanoven i počet návštěvníků s horní hranicí čtyřicet. Důvodem je příprava kávy určená k ochutnávce. Jelikož přednášející s publikem komunikuje, ve větším počtu by toto nebylo dost dobře možné. Přednášející požaduje zapůjčení data projektoru, jež využije pro promítání doprovodné prezentace k přednášce. Tento projektor patří k vybavení přednáškového sálu CCV (Centrum celoživotního vzdělání), s tím tedy není problém.

V dotazníku dále respondenti poukazovali na malou kapacitu přednáškového sálu. Mnoho lidí v dotazníku, ze kterého vycházíme, zaznamenalo, že se na akci nedostali z důvodu naplnění kapacity. Pro případ velkého zájmu je možné tedy tuto přednášku uskutečnit ještě v jednom termínu. Za souhlasu přednášejícího a vedení knihovny města Hradce Králové. Konkrétně tento přednášející s tím nemá problém, pokud bude vědět termín dostatečně dopředu.

8.5 Rozpočet

Touto akcí bych chtěla knihovně vypomoci, a nikoliv jí finančně zatěžovat příspěvky na její uskutečnění. Náklady na přednášejícího budou hrazeny ze vstupného návštěvníků. To ovšem nebude velké. Vstupné na akci Přednáška o kávě bude činit 70 Kč na osobu. Při naplnění kapacity přednášky bude tedy tento výdělek 2800 Kč, což pokryje náklady na přednášejícího. Vstupné na osobu bylo tedy stanoveno z tohoto důvodu na částku 70 Kč. Přednáška se uskuteční v prostorách knihovny, tudíž náklady na pronájem prostor nejsou žádné. Další náklady na přednášku jsem nezaznamenala. Veškerý materiál, který bude během přednášky použit, především ingredience na ochutnávku kávy, je už zahrnut v ceně přednášky.

8.6 Propagace

K propagaci této akce budou užity způsoby, jež knihovna běžně pro zviditelnění svých akcí užívá. Nově bych byla ráda, kdyby knihovna využila i sociální síť Instagram. O jejímž založení vedení knihovny uvažuje. Kdyby se takto knihovna rozhodla, vytvořila jsem návrh, jak by mohla elektronická pozvánka uveřejněná na síti Instagram vypadat. Jsou zde uvedeny nejdůležitější údaje.

Obrázek 6 - Pozvánka na akci

8.7 Vyhodnocení

Akce Přednáška o kávě, která se měla konat 26.10.2020, se z důvodu vládních nařízení nemohla ve stanovený termín uskutečnit. Situace ohledně pandemie to nedovolila. Pokud to okolnosti umožní, pro akci se budu snažit najít náhradní termín v příštím roce 2021. Peníze za vstupenky byly lidem vráceny.

9 Závěr

Bakalářská práce s názvem Městská knihovna a její vliv na kulturní rozvoj obyvatel Hradce Králové obsahuje dvě části. Teoretickou a praktickou (projektovou).

V praktické části práce byly nejprve shrnuty počátky knihovnictví ve světě, které pramenilo z počátků samotného písemnictví. Následně se text zaměřuje na shrnutí knihovnictví za doby první republiky a poté v Československu. Jelikož hlavní téma práce je Knihovna města Hradec Králové, další kapitoly teoretické části se věnují vzniku a vývoji této knihovny.

Praktická část práce je věnována veřejným akcím, které knihovna pořádá. Je zde shrnutí konaných akcí za čtyři roky, zejména těch nejúspěšnějších a mezi návštěvníky nejvyhledávanějších. Pro potřeby vypracování projektu byla vytvořena anketa pro návštěvníky akcí. Na základě odpovědí byla vytvořena část výstupního projektu. Z odpovědí vyplývá, že zhruba polovina návštěvníků je s organizačními záležitostmi i s programem spokojena. V druhé polovině získaných odpovědí byla drobná výtka, či inovátorské vyjádření. Návrh bude předložen vedení městské knihovny v Hradci Králové. Samotné odpovědi dotazníku budou také poskytnuty knihovně jako zpětná vazba návštěvníků. Výsledky ankety byly také zaznamenány ve vytvořené SWOT analýze, která jako marketingový nástroj může napomoci vedení Knihovny města Hradce Králové s budoucím pořádáním akcí pro veřejnost.

Návrh na zkvalitnění a inovaci pořádaných akcí byl vypracován v projektové části bakalářské práce a já věřím, že vedení knihovny bude nápomoceno v budoucnu, při sestavování programu veřejných akcí.

Cílem bakalářské práce bylo představit Knihovnu města Hradce Králové včetně její historie. Vyzdvihnout široké spektrum veřejných akcí, prostřednictvím kterých je do Hradce Králové vnášena kultura i vzdělání. Následně pak teoretické doporučení převést do praxe v rámci mnou uspořádané přednášky.

Kdyby byla možnost v práci pokračovat a rozšířit jí, zaměřila bych se na průzkum, ve kterém bych se návštěvníků akcí, v průběhu akce, nebo po jejím skončení, doptávala na dojmy a pomohla bych tak knihovně se zpětnou vazbou. Dále, kdyby vedení knihovny vytvořilo účet na sociální síti Instagram, jež jsem doporučovala, mohla bych být nápomocná s jeho spravováním.

Seznam literatury:

BURCKHARDT, Jacob. *Kultura renesance v Itálii*. Překlad: Vladimír Čadský. Vyd. 1. Praha: Rybka Publishers, 2013. 506 s. ISBN 978-80-87067-08-6.

CEJPEK, Jiří, ČINČERA, Jan, HLAVÁČEK, Ivan, KNEIDL, Pravoslav. *Dějiny knihoven a knihovnictví*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2002. 248 s. ISBN 978-80-246-0323-0.

CEJPEK, Jiří. *Československé knihovnictví*. Vyd. 2. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1967. 186 s.

HOŘEC, Jaromír. *Počátky české knihy*. Vyd. 1. Praha: Votobia, 2003. 158 s. ISBN 80-7220-127-1.

JAKL, Jan. *Hradec Králové*. Vyd. 1. Praha: Paseka, 2005. 60 s. ISBN 80-7185-723-8.

Knihovna města Hradec Králové. *Kulturní Hradec Králové*. Vyd. 1. Hradec Králové: Knihovna města Hradec Králové, 2013. 157 s. ISBN 978-80-85059-47-2.

KNEIDL, Pravoslav. *Z historie evropské knihy*. Vyd. 1. Praha: Svoboda, 1989. 144 s. ISBN 80-205-0093-6.

KŘÍČEK, Václav a TROJANOVÁ, Kateřina. *Malé dějiny knihy*. Vyd. 1. Liberec: Státní vědecká knihovna v Liberci, 1994. 110 s. ISBN 80-85874-00-8.

LEHÁR, Jan, STICH, Alexandr, JANÁČKOVÁ, Jaroslava, HOLÝ, Jiří. *Česká literatura od počátků k dnešku*. Vyd. 2. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2008. 1082 s. ISBN 978-80-7106-963-8.

PAVLÍK, Jiří a POKORNÝ, Radek. *Válečná léta a bouřlivý rok 1918 na Královéhradecku*. Vyd. 1. Hradec Králové: Státní oblastní archiv v Zámrsku, 2018. 180 s. ISBN 978-80-901805-1-2.

PĚTA, Jan. *Literární průvodce Hradcem Králové*. Vyd. 1. Hradec Králové: Knihovna města Hradec Králové, 2016. 226 s. ISBN 978-80-85059-49-6.

TOBOLKA, Zdeněk Václav. *Československé knihovnictví*. Vyd. 1. Praha: Československý kompas, 1925. 612 s.

Elektronické zdroje:

Knihovna města Hradec Králové [online]. Hradec Králové: ©2012 [cit. 20.5.2020].

Dostupné z: www.knihovnahk.cz

Hradec Králové [online]. Hradec Králové: © 2000-2020 [cit. 20.5.2020]. Dostupné z:

www.hrdeckralove.cz

Seznam Obrázků

Obrázek 1 - Obrázek 1: Akce knihovny	24
Knihovna města Hradec Králové. Řekli o nás. [online]. [Cit. 8.6.2020]. Dostupné z: https://www.knihovnahk.cz/pro-media/rekli-o-nas	
Obrázek 2: Titulní strana brožury	33
foto: vlastní scan	
Obrázek 3: Titulní strana Escape	34
foto: vlastní scan	
Obrázek 4: Sál CCV (Centrum celoživotního vzdělávání).....	36
Knihovna města Hradec Králové. Pronájem Prostor [foto]. [online]. [Cit. 8.6.2020]. Dostupné z: https://www.knihovnahk.cz/o-knihovne/pronajem-prostor-v-centru-celozivotniho-vzdelavani	
Obrázek 5: Oznámení prodeje vstupenek přes HK Point	37
foto: vlastní scan	
Obrázek 6 - Pozvánka na akci.....	42
foto: vlastní tvorba	

Seznam grafů:

Graf 1: Počet akcí za sledované 4 roky.....	25
zdroj dat: Knihovna města Hradec Králové	
Graf 2: Druhy oblíbených akcí	27
zdroj dat: autor	
Graf 3: S čím byli návštěvníci nespokojeni	28
zdroj dat: autor	
Graf 4: Způsob propagace.....	35
zdroj dat: autor	

Seznam tabulek:

Tabulka 1: SWOT analýza.....	29
Zdroj dat: autor	